

**Kürt
Sorunu
Nasıl
Çözülür?**

Kürt Sorunu Nasıl Çözülür?

haziran
yayıncılık

Kürt Sorunu...

haziran yayıncılık

Eğitim Dizisi - 3

Kürt Sorunu Nasıl Çözölür?

Birinci Basım Tarihi: Nisan 2005 Baskı:
Can Matbaa Tel:(212) 613 10 77

ISBN: 975-92471 - 2 - 7

HAZİRAN YAYINCILIK
İnebey Mah. Koçibey Sok. Yüksel İşhanı
No: 22 / 23 Fatih / İSTANBUL

İçindekiler

Giriş: İnkâr ve imhadan çözüme	5
1- "Sorunun" tarifi.....	9
2- Kürt sorununun "çözümü" konusunda kim ne söylüyor?	13
3- PKK "çözüm" adına neleri savundu ve bugün nereye geldi?	28
4- Milliyetçilik neden çözemez?	41
5- Irak'taki Kürt milliyetçiliği ve Türkiye'deki Kürt milliyetçiliğinin farkı nedir?	51
6- Milliyetçilik, halkı nasıl böler?	60
7- Kürt sorunu, anti-emperyalist, anti-oligarşik devrimle çözülecek!	70
EK: "Ulusların Kaderlerini Tayin Hakkı ve Kürt Sorunu'nun Çözümü"	88

Giriş:

İnkâr ve imhadan çözüme

Bu ülkede bir gerçeklik var: Kürt gerçekliği!

Resmi adı Türkiye Cumhuriyeti olan, Trakya, Anadolu ve Mezopotamya coğrafyası üzerine kurulan çok uluslu Türkiye devletinde. 80 \11 boyunca inkar edildi bu gerçek. 80 yıldır bu gerçeği dile getirenler susturulmaya çalışıldı.

Ulusal kimliğini inkar etmesi dayatıldı Kürt halkına. "Dağ Türkü" yapıldı adı. Karda yürürken "*kart-kurt*" diye ses çıkardığı için Kürt diye anıldığı söylenerek aşağılandı. Dili. türküleri, örf ve adet-

leri, renkleri yasaklandı. Köylerinin, kentlerinin adları değiştirildi.

Kürtler yine bu ülkedeydi, bu topraklarda yaşıyorlardı, bu topraklarda doğuyor, bu topraklarda evlenip çoluğa çocuğa karışıyor, bu topraklarda gömülüyorlardı. Ama yine de resmen "yoktu"lar.

Peki ne oldu?

Gerçeği inkar, ilelebet hüküm süremezdi. *"Kürt halkı bir gerçektir, inkar edilemez"* diyenler haklı çıktı sonunda.

Yüzyıllar boyunca hep iflas etmiş olan inkar ve asimilasyon politikaları, Türkiye'de de aynı sonuçla yüzyüze kalmış, inkarın kaleleri bir bir çökmüştür.

İnkarcılar ve inkar yasaları ne derse desin, Kürt halkı bir gerçektir ve yok sayılamaz.

İnkar politikaları iflas etmiştir; ancak "çözüm" hala ortada yoktur. Oligarşi ve emperyalizm, geçmişten farklı olarak bu kez de "Kürt gerçeği"ni sözde tanıyarak sürdürüyor inkar ve asimilasyon politikasını. Ulusal hakları için örgütlenen, ayağa kalkan Kürt halkını nasıl pasifize ederiz, nasıl düzene yedekleriz diye yeni yöntemler geliştiriyorlar.

Bunun karşısında bizim görevimiz, Kürt sorununda ABD'nin, Avrupa'nın dayattığı çerçevelerin dışında, milliyetçiliğin dışında da bir çözüm olduğunu göstermektir. Kürt sorununun devrimci çözü-

Nasıl Çözülür?

münü öne çıkarmaktır. Esasında sorun çeşitli çözüm biçimleri arasından hangisinin tercih edileceği de değildir. Emperyalizmin, milliyetçiliğin çözümleri, çözümsüzlüktür. Ulusal bir sorunun çözümü için geçerli tek yol devrimci çözümdür.

Kürt sorunu, Kürt milliyetçiliğinin tekelinde değildir ve olamaz da. Farklı görüşleri savunanları, *"ajandır, işbirlikçidir, haindir... çözüm istemeyen rantçuların taşeronudur"* diyerek suçlamak devri geçmiştir. Bu yöntem ve politikalar tıkanmıştır. Eğer "Kürt sorununu çözme" iddiasıyla uygulanan politikalar tıkanmışsa, politik olarak iflas etmişse, farklı çözümler tartışılacaktır. Bunun tartışılmasını engellemek, Kürt sorununun çözümünü engellemektir.

Bugünkü tartışma, elli yıl, otuz yıl, hatta dört-beş yıl önceki tartışmalardan farklı olacaktır. Çünkü ortada denenmiş, uygulanmış, iflas etmiş teoriler, üzerinde çok somut bir muhasebenin yapılabileceği tarihi tecrübeler ve ulusal sorunu çözme gücüne sahip olduğu sosyalist sistemin yıkılışıyla yeniden kanıtlanan sosyalizm deneyi vardır.

Bu tarihi gelişmeler, çözümü daha da netleştirmiştir. İnkâr aşılacak, milliyetçilik aşılacak ve çözüme ulaşılabilecektir.

1) "Sorun"un Tarifi

*"Mücadele eden yenilgiye uğrayabilir,
mücadele etmeyen zaten yenilmiştir."*

(Bertolt Brecht)

Bir sorunun çözümünden söz ediliyorsa, önce sorunun ne olduğu tarif edilmelidir. Kürt sorununun "çözümü" üzerine bugüne kadar çok şey söylendi. Söylenenlerin bir kısmı pratikte gerçekleştirilmeye de çalışıldı.

"Çözüm" sözü kimsenin dilinden düşmüyor. Kürt halkı için herkesin bir "çözümü" var. Amerika'nın başka, Avrupa Birliği'nin başka bir çözümü var. TÜSİAD'ın ve Genelkurmay'ın da kendine göre çözümleri var. Keza düzen partileri, reformist sol partiler, Kürt milliyetçi hareketlerin ve nihayetinde Marksist-Leninistler'in de bir "çözüm"ü var. Ancak kullanılan kelime aynı olmasına karşın, aynı kelimeye yüklenen anlamlar birbirinden çok ayırdır. Bunların nasıl bir çözümsüzlük oluşturduğunu veya çözüme ne kadar hizmet edebileceğini yerine oturtmak için öncelikle "Kürt sorunu"ndan ne anlaşıldığı ortaya konulmalıdır. Bilimsel açıdan, sorunu tarif ediş biçimi, çözümün çerçevesini de belirler.

Kürt sorununun onlarca tarifi yoktur. Herkes kendine göre bir tarif yapamaz. Bilimsel ve tarihsel gerçeği tahrif eden her "sorun" tanımı, aynı zamanda çözümün de tahrif edilmesidir.

Kürt halkının kendi öz toprakları farklı ülkeler tarafından ilhak edilmiştir. Kürt halkı bölünmüş olarak bulunduğu tüm ülkelerde baskı altındadır. Dili, kültürü yasaklanmıştır. Yüzyılı aşan bir süre boyunca asimilasyona tabi tutulmuş, ulusal hakları için her ayağa kalkışında katliamlara uğramıştır.

Bu tarihsel gelişim içinde, ekonomik, siyasi, askeri plandaki tüm gelişmeler Kürt halkına rağmen olmuştur. Kürt halkının İradesi çiğnenmiş, yok sayılmıştır.

Dolayısıyla, bugün Kürt sorunu dediğimiz Kürt halkının kendi kaderini tayin hakkını kullanabilmesi sorunundan başka bir şey değildir. "Kürt sorununun çözümü" için mücadeleden anlaşılması gereken de bu hakkı kullanabilmek için mücadeledir. Bu mücadele hiç kuşku yok ki son derece zor bir mücadeledir. Zafere ancak büyük bedeller ödenerek varılabilecek bir mücadeledir. Emperyalizmin dünya çapındaki hakimiyetinin ve saldırganlığının arttığı, bağımsızlıkları ve sosyalizm için mücadele eden halkların uluslararası desteklerinin alabildiğine zayıfladığı koşullarda bu bedellerin daha da büyük olacağına kuşku yoktur. Ama yine hiç kuşku yoktur ki, bağımsızlık, demokrasi ve sosyalizm için, ulusal ve sosyal kurtuluş için, izlenmesi gereken yol yine de budur. Emperyalizmin dünya düzenine boyun eğerek bu mücadeleden vazgeçmek, zafer ve ulusal, sınıfsal sorunların "çözüm'ünden baştan vazgeçmek demektir. Çözümünden vazgeçtiklerini gizlemek isteyenler ise, "sorunun tarifini" değiştiriyorlar.

Kürt sorununu dil, kültürel haklar sorununa, insan hakları ihlalleri sorununa indirgemek, sorunun özünü, esasını gizlemekten başka bir şey değildir.

Biz, "Kürt sorununun çözümü" derken, sorunu işte bu çerçevede ele alıyoruz.

1920'lerin başlarında, 1930'larda ayaklandı Kürt halkı. Bu ayaklanmalar, haklı olmalarına, meşru olmalarına rağmen, Kürt sorunun çözümünü geliştire-

mediler. 1970'lerin sonunda yeniden silaha sarılan bir hareket çıktı. 15 yılı aşkın sürdürdü silahlı mücadelesini. Bu mücadele de haklı ve meşru bir mücadeleydi. Ancak bu hareket de hedeflediği çözümlerin hiçbirine varamadı.

80 yıllık sorun, esasında çözümünü de ortaya koymuştur. Milliyetçilik temelinde gerçekleştirilen ayaklanmalar ve mücadeleler, Kürt sorununun nasıl çözülmeyeceğinin de cevabıdır. Kürt sorununun çözümünü ortaya koyarken üç temel dayanak noktaımız vardır: Birincisi Marksist-Leninist teori, ikincisi sosyalizmin ulusal sorun konusundaki pratiği. üçüncüsü Kürt halkının ve çeşitli ulusal hareketlerin tarihi tecrübeleridir.

2) Kürt sorununun "çözümü" konusunda kim ne söylüyor?

*"Gavurun ekmeğini yiyen
gavurun kılıcını sallar"*

(Halk deyişi)

Kürdistan'ı bölüp parçalayarak, işbirlikçi iktidarların ilhak, asimilasyon ve katliam politikalarına askeri-siyasi her türlü desteği vererek "Kürt sorunu"nu yaratan emperyalizmdir. Kürdistan'ın bölün-

meşinde de, bölünmüşlük koşullarında ilhak ve asimilasyon politikalarının sürdürülmesinde de, Avrupa ve Amerikan emperyalizmi belirleyicidir. Sorunun ortaya çıkarıldığı aşamada Ortadoğu'yu bölüp parçalayan, yeni sınırlar çizen Avrupa emperyalizmidir. 20. yüzyılın ikinci yarısında ise, Ortadoğu'da kan dökücülüğün, halkları birbirine düşürmenin ve ulusların iradesini çiğnemenin bayrağını ABD emperyalizmi devralmıştır. Ve bugün "sorunu çözmek" istiyor görüntüsü yaratanların başında gelen de bu emperyalistlerdir.

ABD ve Avrupa emperyalizminin neden "çözüm"ü sağlayacak güçlerden biri olmadığını ve olmayacağını net olarak görmek için, yakın tarihi çok kısaca da olsa hatırlamak gerekir.

85 yıl önce Anadolu emperyalistler tarafından işgal edildiğinde Kürtler ve Türkler birlikte direndiler. Kurtuluş Savaşı'nın önderliğini yapan Kemalistler, Kürtler'i emperyalizme karşı ittifakın vazgeçilmez bir parçası olarak gördü. Bu dönem, zorunluluktan veya pragmatizmden kaynaklansa da, sonuçta Kürt gerçeğinin kabul edildiği bir dönemdir. Bunun sonucudur ki, oluşturulan ilk Millet Meclisi'nde Kürt halkının temsilcileri de, kendi ulusal kimlikleriyle yer almışlar, meclis kürsüsünde kendi dilleriyle konuşmuşlardır. İlk mecliste "Kürdistan mebusu" olarak anılan 72 Kürt milletvekili bulunmaktadır.

Aradan birkaç yıl geçtikten sonra ise, mecliste 72

milletvekiliyle temsil edilen Kürt halkı yok sayılmaya başlanır. Çünkü, 1923'de imzalanan Lozan Anlaşması'nda Kürdistan üçe bölünmüş ve Kürt halkının değişik parçaları, Türkiye, İran, Irak sınırları içinde kalmıştır. Lozan Anlaşması'ndan sonra artık meclisin "Türk ulusunun temsilcisi" olduğu söylenmeye başlanmıştır.

Kürt halkından sözetmek, onun dilini konuşmak, artık yasaklar, "suç" oluşturan fiiller arasına girmiştir. İnkara, kapsamlı bir asimilasyon politikası eşlik edecektir. İnkâr ve asimilasyon karşısında Kürt halkı ayağa kalktı. İsyânlar patlak verdi birbiri ardına. Onbinlerle kırıldı Kürtler. O zamanlarda emperyalizmin şu veya bu parçadaki Kürtler'i kullanmanın dışında hiçbir kaygısı yoktu. Bugün de yok.

Böyle olmasına karşın, bugün ABD ve Avrupa konusunda bir yanılsama yaratılmıştır ve başta Kürt halkı olmak üzere, tüm halk, bu yanılsamanın peşinden sürüklenmek istenmektedir. Sosyalist sistemin yıkıldığı ve emperyalizmin "tek kutup-tek hakim" olduğu dünyada, Kürt sorununu da ancak ABD'nin ve AB'nin çözebileceği ileri sürülmekte; bu temelde politika yapılmaktadır. 1990'lı yıllar boyunca emperyalizmin dünya çapındaki pek çok müdahalesini "etnik" sorunlar gerekçesiyle gerçekleştirmesi, milliyetçiliği bizzat körüklemesi ve milliyetçi taleplere sahip çıkar görünmesi, emperyalizmin halkların ulusal iradesini yok eden özünün bir dönem için de

olsa bulanıklaşmasına neden olmuştur. Sorunun çözümünü emperyalist güçlerden bekleyen politikanın temel özelliği, anti-emperyalist her türlü söylem ve pratikten uzaklaşmak ve ABD'nin veya AB'nin icazetini almayı esas amaç haline getirmektir.

Gerek Amerika, gerekse de Avrupa, zaman zaman Türkiye oligarşisinin "Kürt politikasını" eleştirmiş, hazırladıkları çeşitli raporlarda Türkiye'den bu sorunu "çözmesini" istemişlerdir. Sözü edilen çözümün Kürt halkının 80 yıldır yaşadığı gerçeği değiştirecek bir içeriği hiçbir zaman olmamıştır. Emperyalist güçlerin Kürt sorununu çeşitli biçimlerde gündemlerine almaları temel olarak üç etkene bağlıdır: Birincisi, Kürt sorununu "koz" olarak kullanıp Türkiye oligarşisi üzerinde yaptırım gücü elde etmek. İkincisi, Kürt halkının ulusal mücadelesini fiziki olarak yok etmek veya politik olarak tasfiye etmek. Üçüncüsü, belli konjonktürlerde Kürt milliyetçi güçlerini kendine yedeklemek. Bu üç amaçtan birinin söz konusu olmadığı hiçbir durumda Amerika veya Avrupa emperyalizminin Kürt sorununu "sahiplenmesi" söz konusu değildir.

ABD, oligarşinin Kürt halkına karşı izlediği politikalara tam destek verirken Avrupa ise bir yandan "insan hakları ihlalleri" temelinde eleştiriler yapsa da temelde Kürt halkına karşı savaşı desteklemiştir. 1980'den bugüne kadar Kürt milliyetçi hareketine karşı sürdürülen askeri saldırılar, hayatın her alanın-

Nasıl Çözülür?

da Kürt sorununa getirilen yasaklar, emperyalizmin askeri, ekonomik ve politik desteğiyle sürdürülmüştür. Çünkü emperyalist tekellerin politikası, temelde emperyalizme veya oligarşiye karşı her türlü silahlı muhalefetin yok edilmesini gerektirir.

Eğer bugün ABD'nin veya Avrupa emperyalizminin gündeminde "Kürt sorunu" şeklinde bir başlık varsa, bu tamamıyla emperyalist tekellerin çıkarlarına paraleldir. ABD için esas olanın Kürt halkının ulusal iradesinin çiğnenmiş olması değil, kendi çıkarları olduğu bugünkü konjonktürde çok daha açıktır. Bir parçadaki -Kuzey Irak'ta- Kürt milliyetçi harekete, "Kürt devleti" kurulmasına icazet veren bir yaklaşım sergilerken, bir başka parçadaki -Türkiye- Kürt milliyetçi harekete karşı katliam politikalarını destekleyen bir Amerika var ortada. Yarın bunlar tam tersine de dönebilir ve bu da gösterir ki, ABD için esas olan Kürt halkının sorunları değil, kendi bölgesel planlandır. Tekellerin çıkarları doğrultusunda ABD'nin politikası "Kürt devleti kurmak"tan yana da olabilir, Kürt halkını "son ferdine kadar kırmak" da!

Türkiye'nin Avrupa Birliği üyelik sürecinde çeşitli yasaların çıkarılmasını isteyen Avrupa emperyalizmi, bugün Kürt halkına, verilen ulusal hak kırıntılarıyla yetinmesini dayatmakta; AB'nin uygun gördüğü taleplerin dışına çıkıldığı noktada, oligarşinin baskı, katliam politikasının destekleyicisi konu-

munu sürdürmektedir. Avrupa Birliği'ne üyelik sürecinde gelinen nokta, "AB çerçevesi Kürt sorununun çözümü için yeterli çerçevedir" görüşünün çok kısa zamanda iflas ettiğini göstermiştir. AB çerçevesi yeterlidir demek, Kürt sorununun halkın talepleri doğrultusunda çözümünden vazgeçip, emperyalist çözümü kabul etmenin bir ifadesiydi. Avrupa emperyalizmi de, bugün artık gündeminden Kürt sorununu çıkarmış, halkın mücadelesini tasfiyeyi temel almıştır. ABD ve Avrupa'nın PKK Genel Başkanı Abdullah Öcalan'ı oligarşiye teslim etmesi nasıl bir çözüm peşinde olduklarını yeterince açık biçimde göstermektedir zaten. Bu "çözüm", Kürt sorununu "ulusların kendi kaderini tayin hakkı" çerçevesinden tümüyle çıkarıp egemen sınıfların verdiğiyle yetinmeyi dayatmaktadır. Emperyalist çözümün kabul ettiği bir "Kürt hareketi" de, tüm "aşırı"lıkları törpülenmiş, anti-emperyalist, anti-oligarşik, anti-faşist demokratik muhtevasından arındırılmış bir "Kürt hareketi" olarak varolabilir ancak.

Amerikan ve Avrupa emperyalizmini Kürt sorununu çözecek bir güç olarak gören düşünceler, 1980'lerin sonlarından itibaren "emperyalizmin değiştiği" teorisinden beslenmiştir. Bu teoriye göre, emperyalizm, sosyalist sistemin yıkıldığı yeni koşullarda, faşist diktatörlükleri, işgal ve ilhakları desteklemekten vazgeçiyor ve artık "uluslararası toplum" diye anılacak olan emperyalist kurumlar, tüm dünya ülkelerine demokrasi ve insan hakları teme-

linde müdahale ediyorlardı. Aynı teoriye göre, emperyalizm bu değişim çerçevesinde "etnik" olarak baskı altında olan ulusların da baş destekçisi konumuna giriyordu.

Emperyalizm konusundaki inkarcılığın ve körlüğün hangi boyutlara ulaştığını hatırlatmak açısından aşağıdaki bir kaç alıntı yetecektir:

"Gerçekte ABD'ye bağlanma, İngilizlere bağlanma bir ileri adımdır. (...) Yani despot bir kocadan daha demokrat bir kocaya bağlanmadır." (Abdullah Öcalan, Aktaran: Kürt Dosyası, Rafet Ballı, sf. 246)

"NATO sözde siyasal sorunların ve daha çok da insan hakları sorununun, hatta bağımsızlık isteyen halkların istemlerinin çözümlenmeye çalışıldığı siyasal kuruma dönüşüyor. NATO bugün kendi gündemine Sovyetler Birliği'ni. Yugoslavya'yı ve Çekoslovakya'yı alıyor! Yarın Türkiye'yi gündemine alacaktır. Türkiye'den 'üniter devlet' anlayışını terk etmesini ve federasyondan bağımsızlığa kadar kendisini açık tutmasını isteyecektir. O çok güvendiği NATO' nun yarın ya da öbür gün TC ye bunu dayatması fazla şaşırtıcı olmamalıdır." (Serxwebun, sayı: 119, sf. 22)

Marksist-Leninist teori ve dünya gerçekleri açısından bakıldığında bu "akla ziyan" tespitler, emperyalizmin NATO ve diğer kurumları aracılığıyla milliyetçiliği geliştirdiği, Kosova'da olduğu gibi UÇK (Kosova Kurtuluş Ordusu) tarzı "milliyetçi"

ama emperyalizmin milisi gibi çalışan hareketleri örgütlediği bir dönemde yapılmaktaydı. 1990'lı yıllar, gerçekten de emperyalizmin dünya çapında milliyetçiliği körüklediği, milliyetçi hareketleri tarihinde hiç olmadığı kadar desteklediği yıllar olmuştur. Emperyalizme teslimiyetin gözlerini körleştirmede herkesin açıkça görebileceği gibi, bu destek hiçbir yerde "ulusal sorunun çözülmesi" amacını taşımamıştır. Emperyalizmin milliyetçi hareketleri özellikle hangi coğrafyada desteklediğine bakıldığında amaç da daha net görülür. Emperyalizmin "etnik hakların" savunuculuğuna soyunduğu coğrafya. Balkanlar ve eski SSCB sınırları dahilindeki topraklardır. Bu topraklarda milliyetçiliğe verilen destek, emperyalizmin bilinen en klasik yönteminin; böl-parçala-yönet politikasının aracı olarak kullanılmış ve küçük küçük ülkeler yaratılıp, başına da Amerikancı hükümetler getirilmiştir. Marksist-Leninistler. broşürümüzün ileriki bölümlerinde de tekrar değineceğimiz gibi. ulusların kendi kaderini tayin hakkını koşulsuz savunurken, küçük devletler yerine, büyük devletlerden yana olmuş ve ulusal sorunların çözüm platformlarında bunun propagandasını yapmışlardır. Halkın iktidarıyla birlikte de bunu pratiğe geçirmeye çalışmışlardır. Sovyet Sosyalist Cumhuriyetler Birliği, tüm ulus ve azınlıkların ulusal haklarının koşulsuz tanındığı birleşik, büyük bir devlet olarak bu anlayışın görkemli bir örneğidir. Bugün bile kimse. Sovyetler Birliği döneminde ulusların

baskı altında tutulduğunu iddia edememektedir. Keza Balkanlar'da Yugoslavya'da bu anlayışın bir örneği olarak kurulmuştur. Büyük devletler, emperyalizm için zor lokma olmuşlardır. Emperyalizm, milliyetçiliğe verdiği destekle işte bu yapılanmaları dağıtıp, sayısız küçük devletçikler ortaya çıkarıp onları kolay lokma haline getirmeyi hedeflemiş ve bunda da büyük ölçüde başarılı olmuştur. 20. Yüzyılın ikinci yarısı boyunca ulusal kurtuluş hareketlerine karşı çok yoğun bir yoketme savaşı sürdüren, yeni-sömürgelerindeki işbirlikçi iktidarlara bunun için her türlü desteği veren emperyalizmin 20. yüzyılın sonunda "etnik meseleler" konusundaki "değişiminin" tek nedeni de buydu.

Emperyalizmin milliyetçi hareketlere verdiği desteğin özü budur. Bu anlamda emperyalizmin "ulusal hakların tanınması" konusunda dünden daha ileri bir anlayışı savunduğu da bir safsatadır. Emperyalizm ulusal hakların savunulması bir yana, mandacılığı yeniden gündeme getirmiştir. Mandacılık, bilindiği gibi, yüzyılın başında "*kendini yönetemeyecek durumdaki ülkelerin*" yönetiminin bir veya birkaç ülkenin himayesine verilmesi şeklinde gerçekleştirilmekteydi. Bunun kararını bazen çeşitli emperyalist ittifak güçleri, bazen de Birleşmiş Milletler vermiştir. Sosyalizmin gelişimi, ulusal kurtuluş hareketlerinin kazandığı boyut nedeniyle, emperyalizm uzun bir dönem mandacılığı gündeminden çıkarmak zorunda kalmış, bu yönteme başvur-

mamıştır. Bugün aynı anlayış değişik bir biçimde yeniden gündeme getirilmiştir; sayısız ülkeye BM, NATO güçleri göndermiş, Yugoslavya'da, Bosna'da, Afganistan'da, Irak'ta mandacı bir zihniyetle kukla yönetimler kurmuştur. Kürt halkına reva görülen de bir tür mandacılıktır. Kuzey Irak'taki "Kürt oluşumu" Amerika'nın himayesi altında geliştirilmiştir, Avrupa Birliği, Avrupa'nın hamiliğini kabul etmek şartıyla Kürt sorununa sahip çıkmaktadır.

Emperyalizmi, kapitalizmin serbest rekabetçi döneminden ayıran bir özelliği tekelleşme ise, diğer temel ayırdedici özelliği, sömürgeciliktir. Ve emperyalizmin bu niteliğinde hiçbir değişiklik yoktur. Emperyalizm, sömürgecilikle var olabilir; sömürgeciliğin yöntemlerindeki farklılık ayrı bir tartışmadır, fakat sömürgecilikten vazgeçmiş bir emperyalizm artık emperyalizm değildir. Emperyalizmin ne politik anlamda, ne de pratikte sömürgeciliği terkettiğine dair hiç kimsenin ortaya koyabileceği tek bir kanıt yoktur. Tersine, emperyalist güçler, klasik sömürgecilik yöntemleriyle yeni-sömürgecilik yöntemlerini içice en yoğun biçimde kullanarak, emperyalizmin pazar alanları dışında kalan, emperyalist tekellere istediği özgürlüğü tanımayan ülkelere karşı saldırıya geçmiştir. Emperyalizmin sömürgeciliği 21. yüzyılda da, tüm ulusal baskıların maddi temeli olmaya devam etmektedir. Sömürgecilerden bir ulusal sorunun çözümünü beklemek ise, eşyanın tabiatına aykırıdır.

Bu çıplak emperyalist gerçek karşısında, ABD'ye, AB'ye, NATO'ya "Kürt sorununu çözün" çağrılarını temelinde geliştirilen milliyetçi politikalar da iflas etmiştir. Bu politikaların iflası kaçınılmazdı; çünkü emperyalizm konusunda, dünya konjonktürü konusunda yanlış teori ve analizlerin ürünüydü.

Emperyalizmin Kürt sorununu çözebilecek bir güç olarak değerlendirilmesindeki yanlıgı, oligarşinin çeşitli güçlerinin tutumlarını değerlendirmekte de ortaya çıktı. Başta TÜSİAD olmak üzere, çeşitli düzen güçlerine "Kürt sorununu çözecek güç" gözüyle bakıldı. Hala da bakılıyor. Siyasi konjonktürdeki dengelere göre, çeşitli zamanlarda, çeşitli güçlerin, mesela Özal'ın, SHP'nin, Genelkurmay'ın, hatta MHP'nin "*Kürt sorununu çözmek istedikleri*", "*çözüm gücü*" olabilecekleri ileri sürüldü. Oligarşi ve oligarşi içindeki çeşitli kesimlerin Kürt sorununun çözümü konusunda, bu iddia ve beklentileri doğrulayacak hiçbir politikaları olmamıştır. Esasında bu konuda çok ayrıntılı bir aktarıma girmeye gerek yoktur. Çünkü, oligarşinin Kürt sorununun çözümü konusundaki politikaları, emperyalizmin politikalarından özünde farklı ve ondan bağımsız değildir.

Oligarşinin Kürt sorunu konusundaki en genel politikası bellidir; ez ve yok et! Ne var ki bu savaş, aynı zamanda işbirlikçi tekellerin sömürsünü daraltan, emperyalist tekellerin yatırımlarını sınırla-

yan, ABD veya AB emperyalizminin bölgesel planlarının önünde de engel olan sonuçlar da yaratmaktadır. Bu anlamda, Özal, Cem Boyner, Sabancı, TÜSİAD, TOBB gibi oligarşinin çeşitli sözcüleri ve kurumları, bu ulusal mücadeleyi farklı biçimlerde tasfiye etme politikalarını gündeme getirmişlerdir. Hatta 1990'lı yılların başında Kürt halkına karşı en yoğun katliam ve imha konseptinin uygulayıcısı olan Tansu Çiller bile "BASK modelini tartışmak"tan söz etmişti. Bu çıkışlar da ABD ve AB'ye sırtını dayayan çıkışlardır ve "çözmeyi" değil, "tasfiyeyi" hedeflemektedirler. Oligarşi içinde Kürt sorunu konusunda farklı politikalardan değil, Kürt ulusal hareketinin nasıl yokedileceği konusunda yöntem farklılıklarından söz edilebilir. Öte yandan oligarşinin tüm kesimleri içinde, Kürt sorununu çözmeme ve mevcut statükoyu, Kürt topraklarının ilhakını ve Kürt halkına karşı asimilasyonu sürdürme konusunda tam bir mutabakat vardır.

Emperyalizmin ve oligarşinin birbirinden farklı gibi görünen tüm politikalarının temelinde bu yattığı için, öncelikli hedefleri olan silahlı mücadelenin durdurulmasıyla yetinmemişlerdir. Kürt milliyetçi hareketin politik olarak bağımsızlık, federasyon gibi iktidar iddiası içeren tüm hedeflerinden vazgeçmesi, askeri olarak ise ateşkes ilan edip, ardından güçlerinin büyük bölümünü sınır dışına çıkarması, "genel ayla silah bırakmaya hazır olduğunu açıklaması, emperyalistler ve işbirlikçileri tarafından ye-

terli görülmemiş, daha fazla gerileme ve tasfiye dayatılmaya devam edilmektedir.

Amerika, Avrupa Birliği veya aynı paralelde TÜSİAD tarafından sunulan "*Kürt sorununa çözüm paketleri*", "*insan haklarıyla*", "*ifade özgürlüğüyle*", "*dil serbestliğiyle*" sınırlıdır. "*Bazı ekonomik, kültürel reformlarla terörün sona ereceği*" onların temel tezidir. Ancak bunların da gerçek anlamda uygulanmasını istemez ve savunmazlar. Göstermelik düzenlemeler yapılmasını yeterli bulurlar. Çünkü ilhak ve asimilasyonun sürdürülmesinde "demokratik Avrupa"nın da çıkarı ve onayı vardır. Avrupa Birliği'nin Türkiye'ye ilişkin 17 Aralık 2004 müzakereleri öncesi hazırladığı rapor bunun somut bir ifadesidir; oligarşinin çıkardığı ve uygulanmayan göstermelik yasalar, Avrupa emperyalizmi tarafından yeterli bulunmuş ve "Kürt sorunu" ve buna bağlı baskılar, raporda yer almamıştır. Kürt milliyetçiliği bu raporu "hayal kırıklığı yaratan rapor" olarak adlandırdı. Hayal kırıklığı, Avrupa emperyalizminin kendisinden bekleneni yapmamasının sonucu değil, Kürt milliyetçiliğinin Avrupa emperyalizminden beklediklerinin sonucudur. Avrupa, kendinden bekleneni, emperyalist tabiatına uygun olanı yapmıştır.

Kısacası, hiçbir emperyalist güç ve oligarşi içindeki hiçbir kesim "Kürt halkının kendi kaderini tayın hakkı'nın savunucusu değildir ve olamazlar. Onların sundukları tüm "çözüm"ler, Kürt halkını

asıl çözümden uzak tutmaya, düzeniçine çekmeye ve Kürt halkının kendi kaderini tayin hakkını özgürce kullanmasını engellemeye yöneliktir.

Sırtını Avrupa'ya yaslayarak, politika yapan düzeniçi reformist sol da, aynı şekilde, emperyalizm gibi ülkemizdeki Kürt sorununun çözümünü "insan hakları ihlalleri"nin engellenmesine ve "kültürel hakları"na indirgemıştır. Ulusların kendi kaderini tayin hakkını savunmak yerine, Kürt sorununa düzeniçi içinde bir "çözüm" arama peşindedirler. ÖDP Genel Başkanı Ufuk Uras'ın şu sözleri bu açıdan karakteristiktir; *"İki vakayla karşı karşıyayız. Bu ülkenin insanların bir bölümü dağlarda. Ya dağlardaki insanların tümünü öldürecekleriniz. Ya dağdakiler yere inecekler."*

İlk anda son derece mantıklı görünen bu sözlerde, Kürt sorununun çözümü yoktur. Çünkü bu sözleri dile getiren bakış açısında devrim yoktur. Çözümünden anlaşılan "silahların susması"dır; aslında silahların da değil, sadece Kürtlerin silahlarının susması istenmektedir. Kürt halkının kendi kaderini tayin hakkının çiğnenmiş, topraklarının ilhak edilmiş olması değil, "silahların sesi" temel sorun olarak görülmektedir. Bu noktada sayılan iki ihtimal (*Ya dağdakilerin tümünü öldürecekleriniz, ya dağdakiler yere inecekler.*) ise esasında egemen sınıfların halklara sunduğu seçeneklerdir; Genelkurmay'ın sözcülerinin buna benzer onlarca açıklaması vardır;

ya dağda kalıp öleceksiniz, ya teslim olup canınızı kurtararak vatanın bir evladı olarak yaşayacaksınız! Egemen sınıfların sunduğu bu iki seçeneğin dışında bir seçenek daha var oysa; dağdakilerin, şehirdekilerin ve her milliyetten halkların mücadeleyi sürdürerek, devrimi gerçekleştirmeleri. Ki Kürt sorunu da ancak o zaman gerçekten çözüm imkanına kavuşacaktır.

Bu bölümde sonuç olarak şunu netleştiriyoruz: Kürt halkının kendi kaderini tayin hakkını koşulsuz tanımayan hiçbir görüş, Kürt sorununun çözümü değildir, bu görüşlerin ortak özelliği, çözümsüzlüğü kalıcılaştırmalarıdır.

3) PKK "çözüm" adına neleri savundu ve bugün nereye geldi?

*"Bırakın adalet yerini bulsun,
isterse kıyamet kopsun."*

(William WATSON)

Ulusal bir sorunun olduğu hemen her ülkede, ulusal hareketlerin ortaya çıkması doğaldır. Bu hareketlerin tarihsel konumunu belirleyen ise, emperyalizmin karşısındaki tavırlarıdır. Marksist-Leninist teorinin daha yüzyılın başında ortaya koyduğu ve yüzyıl boyunca da kanıtlandığı gibi, emperyalizm

döneminde ulusal sorun, sadece ulusal boyunduruğa karşı çıkma gibi özel bir sorun olmaktan çıkmış ve bütün ulusların, sömürge ve yeni-sömürge ülkelerin emperyalizmden kurtuluş sorunu haline gelmiştir. Bunun pratikteki karşılığı, emperyalizmden kurtulunmadan, emperyalizmin işbirlikçilerinin iktidarına son vermeden ulusal sorunun çözülemeyeceğidir. Ulusal hareketler, bu anlayışa yakınlaştıkları oranda ilerici bir rol oynamış, mücadelesini ulusal sorunun çözümü doğrultusunda geliştirmiş, bu anlayıştan uzaklaştıkları ölçüde ise, ilerici, demokrat rollerini oynayamamış, ulusal bağımsızlığa ulaşamamışlardır.

Ülkemizdeki Kürt hareketlerinin ilk güçlü çıkışı 1920'lerdeki ayaklanmalar ve 1938 Dersim isyanıdır. Feodal ve ulusal nitelik içindedir bu ayaklanmalarda. Ayaklanmalar, açık olarak anti-emperyalist bir tutuma sahip olmadıkları gibi, iktidar ve bağımsızlık hedefleri de çok net değildir: daha çok Kürt kimliğini savunma ve bu kimlikleriyle yaşayabildikleri yerel statükoları savunma temelindedir. Ulusal bilincin geriye düştüğü, feodalizmin öne çıktığı ölçüde de Kürtlerin birliği sağlanamamış ve ayaklanmalar belli yerleşim birimleriyle, belli aşiretlerle sınırlı kalmıştır. Bu zaafı taşıyan ayaklanmaların ulusal sorunun çözümünü sağlamaları da mümkün olmamıştır.

1970'lerin sonunda gelişen Kürt yurtsever hare-

keti ise, milliyetçi temeline karşın, tamamen sol, sosyalist bir söylemle ve bağımsızlık hedefiyle çıktı mücadele arenasına. Adını "İşçi Partisi" olarak koyan, Marksist-Leninist olduğunu ve sosyalizmi hedeflediğini belirten bir hareketin emperyalizme karşı olması da bu sıfat ve iddiaların doğal sonucuydu. Kürdistan İşçi Partisi de en genel anlamda böyle görüldü. Ancak pratik böyle şekillenmedi. Halkın silahlı mücadelesini geliştirdiği ölçüde, emperyalizmi ve oligarşiyi objektif olarak geriletken bu hareket, politik planda emperyalizme karşı açık bir karşı çıkıştan uzak durdu. Bu hareketin "bağımsızlık" hedefi esas olarak, emperyalizme karşı bir hedef ilanı değil, "sömürgeci Türkiye Cumhuriyeti"nden kurtulmak anlamındaydı. Ulusal sorunun çözümünü emperyalizmden kurtuluş sorunu olarak ele almayan böyle bir "bağımsızlık" anlayışı, sömürgecilik meselesinin yanlış değerlendirmesinin ürünüydü ve bu yanlışlık, bir noktadan sonra Kürt milliyetçi hareketinin bu bağımsızlık anlayışından da vazgeçmesini beraberinde getirecekti.

Kürt milliyetçiliğinin baştan bugüne savunduklarının özetlenmesi bu broşürün kapsamını aşar. Fakat tartıştığımız sorun açısından böyle uzun bir özete de gerek yoktur. Tartıştığımız sorun "Kürt sorununun çözümü" sorunudur. Ve çözüm açısından Kürt milliyetçiliğinin üzerinde durulabilecek belli başlı bir kaç tezi vardır.

Belirttiğimiz gibi, çıkış aşamasında savunulan tek çözüm "Bağımsız Kürdistan"dır. Bu öylesine kesin biçimde ifade edilen bir hedeftir ki, özerklik gibi çözümleri savunmayı "sömürgeciliğin uşaklığı" olarak görmektedir.

Bu süreç, önce bağımsızlığı, ayrı bir devleti savunmaktan vazgeçip "federasyonu tartışabiliriz"e, ardından "otonomi olabilir"e dönüşmüştür. Ancak "Amerika'daki eyaletler kadar bir otonomi olabilir" görüşünde de ısrar edilemeyip, "demokratik cumhuriyet içinde yer almak" adı altında oligarşik düzenin kabul edilmesine, oligarşik cumhuriyette dil, kültür çerçevesinde ulusal hak kırıntılarıyla yetinme çizgisine gelinmiştir. Bizim burada 5-10 satıra sığdırdığımız bu evrim, gerçekte siyasi anlamda tam bir inkarcılığa tekabül etmektedir. Savunulan her şey inkar edilmiştir.

Abdullah Öcalan, bu inkarı şöyle teorileştirmeye çalışıyor: *"Ayrı devlet, federasyon, otonomi ve benzeri yaklaşımların bile, geri ve bazen çözümsüzlüğe yol açtığını pratikte görünce; demokratik sistem üzerinde yoğunlaşma, bana çok önemli geldi. Bunda askeri, silahlı güç yolunun giderek tıkanmasının da büyük payı vardır."*

Politikada, herşeyin "teorisi" yapılabilir. Klasik deyişle dilin kemiği yoktur. Böyle olduğu içindir ki, bir siyasi hareketin yeri, onun kendisi için ne söylediğiyle değil, eylemleriyle belirlenir. Öcalan'ın "te-

orisi"de bu anlamda görüşlerdeki değişikliğin asıl nedenini açıklamıyor. Federasyon, otonomi, "geri" olduğu için değil, aksine "ileri" bir hedef olduğu ve Kürt milliyetçi hareketinin o kadar ileriye gidecek politik takati kalmadığı için bu inkarlar yaşanmıştır.

Bugüne kadar savunulan tüm teori ve politikaların iflasını, adeta ayda bir ileri sürülen yeni teori ve politikalar da gizlemeye yetmemektedir. Stalin'in dediği gibi, *"Nesnel gerçekliğin doğrulamadığı, yine nesnel gerçekliğin ürünü olmayan bir teori, pratikten kopuk, amaçsız hale gelecektir."* Bugün Öcalan'ın teorilerinin başına gelen de budur. Nesnel gerçeklikten kopan bu teoriler, doğal olarak hayatın içinde de pratik bir karşılığını bulamamaktadır.

Kürt milliyetçi hareketin gelişimi içinde, bu köklü dönüşlerin tek örneği "çözüm" konusundaki görüşler değildir. Bir örnek olması bakımından ABD emperyalizmi karşısındaki iki tutumu gösterebiliriz. Sözünü ettiğimiz iki tutum, tek bir örgüte aittir.

Bu tutumun birinci biçimi, milliyetçi hareketin 1978'de yayınlanan "Kuruluş bildirgesi"nde dile getirilmiştir ve şöyle denilmektedir: *"PKK, başta ABD emperyalizmi olmak üzere tüm emperyalistlerin ve işbirlikçilerinin bölgedeki düzeni devrilmenden, Ortadoğu ulusları arasında eşitlik ve özgürlük temelinde bir barış ve işbirliği ortamı geliştirilemeyeceği düşüncesindedir."*

Son derece kesin ve net bu ifadenin sahibi olan

milliyetçi hareket, 20 yıl sonra, *"Geçtiğimiz on yılda, dünya ölçüsünde büyük bir değişim yaşandı. ... Bunu yürüten, buna hakim olan ABD, buna 'Yeni Dünya Düzeni' dedi ve dünya ölçüsünde gelinen noktada, bu konuda da önemli bir düzey tutturuldu. Bunu görmek, anlamak ve kabul etmemiz gerekiyor."* (Serxwebun, Ağustos 1999, Sayı: 212) diyen hareketle aynıdır. İki alıntı arasındaki fark, basit bir taktik değişikliği değil, dünya görüşündeki bir değişikliği ifade ediyor. Ancak iki farklı dünya görüşünün sahiplerinin ifadeleri birbirinden bu kadar farklı olabilir.

Milliyetçi düşüncedeki büyük savrulmaların, inkarın kendini en somut olarak ortaya koyduğu noktalardan biri de Kürt milliyetçi hareketin Kemalizm değerlendirmesidir.

Kemalizm, faşizmdi, bu tartışılmazdı. Kemalizm ve Siyonizm ikiz kardeşti; Hitler'in öğretmeni de Mustafa Kemal'di. Ama bunun da ötesinde, "Kemalizm" ve "kemalistlik" Kürt milliyetçiliğinin dilinde adeta küfür gibi kullanılan bir kavramdı. Türkiye solunda Kürt milliyetçiliğinin hoşuna gitmeyen ne varsa, onlar da "Türk solu"nun Kemalizmin etkisinden kurtulamayışının sonucuydu. Kısacası, bütün olumsuzlukların kaynağı Kemalizm'di.

Bugün ise, Kemalizme yüksek değer biçiliyor, ondaki olumlu, ilerici yanlar keşfediliyor, dahası küçük-burjuva Kürt milliyetçi hareketin önderi,

kendini küçük-burjuva Türk milliyetçiliğinin önderi Mustafa Kemal'le özdeşleştirmekte bir sakınca görmüyor. Bizce de küçük-burjuvazinin politika anlayışı açısından kaçınılmaz ve sınıfsal benzerlikler vardır, ancak bunun ötesinde Kemalizme ilişkin her iki dönemde de söylenenler iki uç yanlışı oluşturmaktadır. Kürt milliyetçi hareketin ilk dönemdeki Kemalizm değerlendirmesinde, Kemalizmin 1920 Anadolu ulusal kurtuluş savaşında emperyalizm karşısındaki ilerici rolü yadsınıyor, küçük-burjuvazinin sol kanadının emperyalizme tavır alışı olarak tanımlanması gereken Kemalizm faşist ideolojiyle özdeşleştiriliyordu. Kemalizmin emperyalizm karşısındaki ilerici rolünü görmek, onun küçük-burjuva diktatörlüğü dönemindeki baskıcı yönetimini, Kürt ayaklanmalarını katliamlarla bastırmasını görmezden gelmeyi gerektirmiyordu. Fakat milliyetçi hareket bu bilimsel ve tarihsel ayrımı yapmak yerine toptancı bir Kemalizm değerlendirmesi yapmış ve Kemalizmi en uç noktada mahkum etmişti.

Sağ ve sol sapmalar, birbirlerinin tam zıddı gibi görünmelerine karşın, bilindiği gibi, her an birbirlerine dönüşecek kadar da yakındırlar. Kürt milliyetçiliğinin Kemalizm konusundaki değerlendirmeleri de bir uçtan öteki uca gidişin bir örneği olmuştur. Gelineen noktada Kemalizm olumlanırken, onun Kürt ayaklanmaları karşısındaki katliamcılığı bile aklanmakta, aslında Mustafa Kemal'in Kürt sorununu çözmek istediği ama Kürtlerin yanlış tutumları

sonucu, ayaklanarak bunu engellediği ileri sürülmektedir. Ne tarihi gerçeklerle, ne yurtsever. Marksist-Leninist teoriyle ilgisi kurulamayacak olan bu "teori"lerin kaynağı, sadece pragmatik, milliyetçi politika anlayışıdır. Düzenle yakınlaşmak için düpedüz Kemalizm övgüsüne çevrilen "Kemalizm değerlendirmelerr'nin teorik olarak ciddiye alınacak bir yanı yoktur. Ama milliyetçi anlayışın kendi içinde tutarsızlığı ve "çözüm" derken çözümsüzlüğü ürettiğinin görülmesi açısından çarpıcı bir örnektir.

Kürt milliyetçiliği artık Kemalizme karşı olmadığı gibi, Misak-ı Milli'ye de karşı değildir. Ve tarihin ne garip bir tecellisidir ki, mevcut burjuva devlet sınırları olarak misak-ı milli içinde ortak örgütlenmeyi savunan ama çözüm açısından -aşağıda göstereceğimiz gibi- Misak-ı Milli 'tun de mutlaklaştırılmayacağını söyleyen devrimcileri, şovenizmle, sömürgecilikle suçlayan Kürt milliyetçiliği, evriminin bugünkü noktasında Misak-ı Milli'nin de savunucusu olmuştur. Misak-ı Milli "yi savunmanın da ötesine geçip. Kürt halkına karşı sürdürülen "asimilasyon" aklanıp mesrulaştırılmıştır.

Kürt milliyetçi hareketi temsilen İmralı'da yapılan savunmalarda bu konuda söylenenler şunlardır:

"Türkiye'de ortak bir ulustan bahsetmenin yadırganacak bir tarafı yoktur. ... Atatürk milliyetçiliği ırk, köken milliyetçiliği değildir, esasında tarihten süzülen bir kültür ulusçuluğunu esas alır..."

"Türkiye'yi Misak-ı Milli olarak başta ortak bir vatan olarak kabul, hem Kürtler hem Türkler için bir ulusal yemin olarak kabul edilir. ... En iyi, anlamlı ve mümkün olan özgürlük ve bağımsızlık, bu yer Kürdistan da olsa ancak Türkiye'nin genel Misak-ı Milli sınırları içinde mümkündür."

Kemalist küçük-burjuva diktatörlüğü, Kuzey Kürdistan'ın ilhak edilmesi politikasının uygulayıcısıdır. İlhak politikasının bir uzantısı olarak yine Kemalist iktidar döneminde Türk şovenizmi geliştirilmiş, Kürt halkına karşı yoğun bir asimilasyon programı yürürlüğe konulmuştur. Bu tarihi gerçek, şimdi bizzat bu şovenizmin ve asimilasyonun hedefi olan Kürt milliyetçiliği tarafından inkar edilmekte, tersine çevrilmektedir. Misak-ı Milli konusunda 35 yıl önce Mahir Çayan'ın söylediklerini hatırlamak gerekir: "fî/z, ulusların kendi kaderlerini tayin hakkı ışığı altında diyoruz ki; 'her şart altında her zaman meseleyi Misak-ı Milli sınırları içinde ele almak gerekir veya Kürt emekçi halkının çıkarlarıyla bağdaşan tek çözüm yolu ayrılma hakkının kullanılmasıdır' diyen görüşler yanlıştır. Bu görüşlerin sahipleri her iki tarafın burjuva veya küçük burjuva milliyetçi unsurlarıdır."

Mahir'in o dönemki tartışmalar itibarıyla söyledikleri, bugün bambaşka bir anlam kazanmıştır. Mahir, "her şart altında her zaman meseleyi Misak-ı Milli sınırları içinde ele almak gerekir" düşüncesi-

ni Türk burjuva veya küçük burjuva milliyetçiliğinin, *"tek çözüm yolu ayrılma hakkının kullanılmasıdır"* diyen görüşün de Kürt burjuva veya küçük burjuva milliyetçi unsurların görüşü olduğuna işaret etmektedir. Bugün ise, Kürt milliyetçiliği, Türk milliyetçiliğinin savunduğunu savunmaya başlamıştır. "Sınırlarla kesinlikle bir sorunumuz yok" denilerek oligarşiye ve emperyalizme güvence üstüne güvence verilmektedir.

Küçük-burjuva Türk milliyetçiliğinin politik tutumu olarak Kemalizm ne kadar pragmatist ise, küçük-burjuva Kürt milliyetçiliği de o kadar pragmatisttir. Kemalist iktidar, Kürtlerle ittifakında da, Kürtlere karşı ilhak ve asimilasyon politikasını uygularken de, "kendi ulusal çıkarları"ndan başka bir şey düşünmüyordu. Kürt milliyetçiliği de aynı şekilde, bağımsızlığı savunup Kemalizmi faşizm olarak adlandırırken de. bugün politika adına Kemalizm övgüsü yaparken de, Misak-ı milli'yi ret tavrından kabul tavrına geçerken de yine sadece "Kürtlerin çıkarları" temelinde hareket etmektedir. Bu politikaların Kürt halkının çıkarlarını ne kadar savunduğu ayrı bir tartışmadır ama burada asıl vurgulanmak istenen, üretilen politikalar birbirinin zıddı gibi görünse de, her iki uçta da "Kürt milliyetçiliği" eksenindedir. Bu nedenle de Kürt milliyetçiliği eski yanlışlarını mahkum ederken, yanlış politikalarından vazgeçerken, doğruya yine de ulaşamıyor, bu kez bir başka yanlış üretiyor.

Stratejiler, politikalar, taktikler her gün, büyük değişimler geçirmesine karşın, milliyetçi öz değişmiyor. "Ortak örgütlenmeye" geçmişte karşı çıkan Kürt milliyetçiliğinin bugün "ortak örgütlenmeyi" savunmaya başlaması, eğer ondaki milliyetçi pragmatizmi görmezseniz, bir olumluluktur; nihayet doğru anlayışa geldiler diye değerlendirilebilir. Ama öyle değildir. Çünkü "ortak örgütlenme" derken de bunu milliyetçi bakış açısından söylüyorlar; "ortak örgütlenme"yle yapmak istedikleri yine ve sadece "Kürt sorununun çözümü"dür; ve Kürt milliyetçiliğine göre demokrasi sorunu, faşizmin yıkılması sorunu değil, sadece Kürt sorununun çözümünden ibarettir. Burada da Kemalizmin Kurtuluş Savaşı dönemindeki Kürtlere pragmatik yaklaşımının paraleli olan bir anlayışı görüyoruz; "Türklerle ittifak" da Kürt milliyetçiliği için taktik ve pragmatik bir istekten öteye geçmiyor.

ABD'ye, bağımsızlığa, federasyona, demokratik cumhuriyete, Kemalizme ilişkin bu düşünceler, yarın yine değişebilir, bu tarz değişmenin bir sınırı yoktur. Dün savunulanlar nasıl ki bugün savunulmuyorsa, bugün savunulanlar da yarın savunulmayabilir. Milliyetçilik tüm görüşlerin temelinde yer alan ana fikir olmaya, politikalara tutarlı bir ideoloji değil, pragmatizm yön vermeye devam ettiği müddetçe değişimler, devrimci doğrulara yönelmez. Bu düşünce, strateji ve politika "değişim"leri kaçınılmazdır. Çünkü küçük-burjuva milliyetçiliği

sınıfsal konumunun doğrudan bir ifadesi olarak kendi gücüne güvenmez; tutarlı bir ideolojiye sahip olmaz. Kendi dışındaki güçlere bel bağlar. Bu da kendi dışındaki koşullar değiştikçe, güçler dengesinde farklılaşmalar oldukça, onu görüş değiştirmeye yöneltir. İran-İrak savaşının coğrafi ve askeri anlamda oluşturduğu avantajlı konjonktür içinde savunulanlar farklı, 1990-91'de ABD emperyalizminin askeri gücünü Körfeze yığdığı koşullarda ise savunulanlar daha farklıdır. Birinci konjonktür içinde bağımsızlık, kurtarılmış bölgeler savunulurken, ikinci konjonktür içinde emperyalizme karşı o güne kadar ki söylemlerden vazgeçilip, emperyalizmin Ortadoğu halklarına karşı saldırısının Kürtler için bir "fırsat" yaratacağı düşünülmüştür. Herhangi bir politik durumun "**fırsat**" sayılıp sayılmayacağı, soruna nereden baktığınıza bağlıdır. Amerikan emperyalizminin Ortadoğu'ya müdahalesi, ancak Amerikan emperyalizmine itirazı olmayan, ABD'nin yönettiği ve denetlediği bir Ortadoğu düzeninde yeralmayı kabul edenler için bir fırsat olarak görülebilir. Bu anlamda ABD emperyalizminin saldırısı tabii bir fırsattır ve nitekim bugün Talabani ve Barzaniler bu fırsatı değerlendirilmektedirler.

Bu tür fırsatların ortaya çıkardığı sonuçların çözüm olarak adlandırılıp adlandırılmayacağı, soruna milliyetçi veya devrimci bakış açısından bakılmasına göre değişir. Emperyalizmle uzlaşma içindeki milliyetçiliğe göre bu bir çözümdür; ama bize göre,

burada bir çözüm yoktur. Çünkü ulusal bağımsızlık yoktur; çünkü her kazanım, emperyalizmin iki dudağı arasındadır ve çünkü, kazanılmış görünen herşey, başka halkların kanı dökülerek kazanılmıştır.

Gelinen noktadaki söylemler itibarıyla "savaşa karşı barış", "her türlü şiddete karşı olma", "zorun zamanını doldurmuş olması", Kürt sorununa çözümün değil, emperyalist dayatmaların kabul edilmesinin söylemleridir. Ulusal kurtuluş savaşı, adı üstünde bir savaştır. Sömürgeci emperyalizm ve işbirlikçileriyle sömürülen, ulusal ve sınıfsal boyunduruk altına vurulan halkların arasında kıyametler kopmadan, halkların ulusal ve sınıfsal sorunları çözüm bulmaz. Kıyamet kopmadan, yeni bir düzen kurulamaz. Kıyametin adı, halkın mücadelesidir. Ve kıyamet, esas olarak halk için değil, sömürgeciler ve sömürücüler için kopacaktır.

4) Milliyetçilik neden çözemez?

"Özgür olmadıkları halde, kendilerini özgür sananlar kadar hiç kimse tutsak olamaz."

(J. Wolfgang Goethe)

20. yüzyılın büyük bölümünde ulusal kurtuluş hareketleri, sosyalist sistemden de güç alarak dünya halklarının kurtuluş mücadelesinin önemli bir parçası oldular. Küçük-burjuva ideolojisiyle şekillenmiş ve bir çoğunun kapitalizm ile sosyalizm arasında net bir tercihleri bulunmamasına rağmen emperyalizme güçlü darbeler vurdular. Bu mücadeleler.

dünya sosyalist sisteminin güçlü bir müttefiki haline geldiler. Emperyalizme bu noktada vurulan darbe o kadar büyük ve etkileyici olmuştur ki, emperyalizmin 2. emperyalist paylaşım savaşı sonrası yeni-sömürgecilik ilişkilerine yönelmesinde en önemli etkenlerden biri de budur. Klasik sömürgeciliğin, başka deyişle açık işgallerin ulusal kurtuluş savaşlarına yolaçması ve bu savaşların da büyük bölümünün emperyalizme karşı zaferlerle sonuçlanması, emperyalizmi yeni metodlar aramaya yöneltmiştir. Ama bu da ulusal kurtuluş savaşlarının gelişmesini ve zafere ulaşmalarını engelleyememiştir.

Komünist enternasyonalin "*Bütün ülkelerin işçileri ve ezilen halkları birleşin*" diyen çağrısı, güçlü bir çağrıydı ve halkların emperyalizme karşı bağımsızlık talebine cevap olabilecek, ulusal baskı altındaki halkları özgürleştirebilecek tek çağrıydı. Bu anlayışın doğal sonucu olarak, ulusal kurtuluş hareketlerinin yegane müttefiki de sosyalist sistem oldu. Bu nedenle ülkemizde olduğu gibi, küçük-burjuva milliyetçi temele sahip bir çok ulusal hareket, sosyalizmden etkilendiler, siyasi arenaya sosyalist, Marksist-Leninist teori ve sloganlarla çıktılar. Küçük-burjuva milliyetçiliği temelinde ulusal kurtuluş savaşını zafere ulaştıran bağımsız devletler üretim ilişkileri anlamında sosyalizm olmayan, ama sosyalizme öykünen bir toplumsal yapı inşa ettiler.

Milliyetçilik temelinden kopmayan bu hareketler

ve bu ulusal hareketlerin sonucunda kurulan devletler, yüzleri sosyalizme dönük olduğu ve sosyalist sistem de onları destekleyebildiği sürece ayakta kaldılar. Sosyalist sistemin ekonomik, siyasi ve askeri koruyucu kalkanı ortadan kalktığı noktada, bu hareketlerin milliyetçi özü de yüze çıktı. Yeni güçler dengesi içinde devrime ve sosyalizme yönelmedikleri noktada, onları bekleyen tek alternatif, emperyalist sistemin içine girmektir.

Milliyetçiliğin bu sonuçla karşılaşması kaçınılmazdır. Milliyetçilik, esas olarak burjuvazinin ideolojisidir; kapitalizmin gelişme döneminin ürünüdür. Burjuvazinin kendi pazarına sahip olmak için "ulusal devletler"i yaratma sürecinde şekillenen milliyetçilik ideolojisi, emperyalist aşamayla birlikte burjuvazi tarafından terkedilmiştir. Burjuvazi emperyalizmle birlikte milliyetçiliğin yerine kozmopolitizmi ikame etmiştir. Elbette kitleleri kendi devletine bağlamanın, asker olarak kendi hizmetinde savaşırmanın bir aracı olarak milliyetçiliği şovenizm tarzında kullanmaya da devam etmiştir. Kapitalizmin gelişimi aşamasında burjuva ulusal devletlerin kurulmasının hizmetindeki milliyetçilik, burjuvazinin onu terkettiği emperyalizm döneminde, daha çok küçük-burjuvazi tarafından savunulmaya başlanmış ve emperyalizme karşı ulusal kurtuluş savaşlarının ifadesi olmuştur. Milliyetçilik bayrağının burjuvaziden küçük-burjuvaziye geçtiği bu dönemde de milliyetçilik asıl niteliğini kaybetmez; yine

amaçlar arasında ulusal sınırlara-ulusal pazara sahip olmak vardır. Milliyetçilik, çıkışındaki tarihsel koşulların da gösterdiği gibi **kapitalizme** karşı değil, tersine onunla bütünleşen bir ideolojik yapı olmuştur. Küçük-burjuva milliyetçiliği de bazı istisnai yönelimler hariç, kapitalizmden kopmamıştır.

İşte bu nedenle, küçük-burjuva milliyetçi hareketlerin önderliğinde emperyalizme karşı kurtuluş savaşları sonucunda kurulan bağımsız devletler, kapitalizmden kopmadığı için bir süre sonra yeniden emperyalist sistem içine dahil olmuştur. Kemalistlerin önderliğindeki ulusal kurtuluş savaşının sonucunda kurulan bağımsız Türkiye Cumhuriyeti devletin yeniden emperyalizmin yeni-sömürgesi haline gelişi bunun çarpıcı bir örneğidir. Cezayir'den Libya'ya kadar bir çok ülkedeki ulusal kurtuluş savaşları sonucu kurulan bağımsız devletlerin akıbeti aynı olmuştur. Suriye, Irak gibi, sosyalist sistemin kurduğu dengeler içinde kapitalist yapıyı sürdürmesine rağmen emperyalist sistem içine de girmeyen ülkeleri bekleyen akıbet de aynıdır. Bazı ulusal kurtuluş hareketleri ise. henüz bağımsız devlet aşamasına ulaşmadan emperyalist sistem içine dönmüşlerdir. Ülkemizdeki. Kuzey Irak'taki Kürt milliyetçi hareketleri de bunun örnekleridir.

Ezen ulus milliyetçiliğiyle, ezilen ulus milliyetçiliği aynı şeyler değildir. Tarihsel, siyasal konumları ve halklar açısından işlevleri farklıdır. Fakat bir

noktada aynı siyasi sonuçları üretmeleri de engellenemez; Stalin'in dikkat çektiği gibi, *"ister Biiyik-Rus milliyetçiliği, ister yerel milliyetçilik sözkonusu olsun, önemi yok. Milliyetçiliğe doğru sapma nedir? Milliyetçiliğe doğru sapma demek, işçi sınıfının enternasyonalist siyasetini, burjuvazinin milliyetçi siyasetine uyarlama demektir."* (Marksizm ve Ulusal Sorun) Milliyetçilikten çıkıp sosyalizme yöneleyen Kürt ulusal hareketi de aynı sonucu üretmiştir.

Kapitalizmin, dolayısıyla son tahlilde emperyalist sistemin dışına çıkamayan milliyetçilik, tam da bu nedenle ulusal soruna çözüm getiremez. Bağımsız devletlerin kurulduğu, kısmi özerkliklerin kazanıldığı noktada bile, kapitalizm ve emperyalizm, ulusal baskıyı, inkar ve asimilasyonu çeşitli biçimlerde yeniden üretecektir.

Bu tarihsel ve bilimsel olguların ortaya koyduğu sonuç en net biçimde şöyle formüle edilebilir: Milliyetçilik, ulusal sorunu çözemez. Ülkemiz somutunda söylersek; ne Türk milliyetçiliğinin, ne de Kürt milliyetçiliğinin yaklaşım ve politikaları ulusal sorunu çözemez.

Küçük-burjuva Türk milliyetçiliğinin politik temsilcisi Kemalizm, Türk ulusal sorununu çözememiştir. Ülkenin bağımsızlığını koruyamamış, sosyalizmi değil de kapitalizmi geliştirmeye çalışarak tekelci burjuvaziye bizzat kendi elleriyle yaratmış ve iktidarı da onlara teslim etmiştir. Sonuç, oli-

garşinin tekellerinin iktidar olması ve emperyalizmin yeniden hakimiyetinin kurulmasıdır. Emperyalizme karşı bağımsızlığını kaybetmiş tüm uluslar gibi bugün çözüm bekleyen bir "Türk ulusal sorunu" da vardır ve bu sorunun çözümü de Türkiye halkının emperyalizmden ve sömürüden kurtuluşu sorunudur.

Kemalizme özenen küçük-burjuva Kürt milliyetçiliği de, aynı yoldan gittiğinde sonuç farklı olmayacaktır. Bir an için Kürt milliyetçiliğinin bugün ileri sürdüğü tüm taleplerin karşılandığını varsayalım; dil serbestliği, ana dilinde eğitim, gerillaya af ve PKK'nın siyasallaşmasının karşılandığı noktada da, Kürt halkı yine kapitalizmin sömürüsü altında ve yine emperyalizmin sömürgesi olarak yaşamaya devam edecektir. Dolayısıyla, ileri sürülen talepler "demokratik talepler"dir ama bu taleplerde Kürt sorununun çözümü yoktur.

"Kürt sorununun çözümü"nden ne anladığımız, tabii ki "ne istiyoruz?" sorusuna ne cevap verdiğimizle ilgilidir. Eğer, başımızda kırmızı-yeşil-sarı renkli bir bayrak dalgalansın da nasıl olursa olsun deniliyorsa, evet Talabaniler'in, Barzaniler'in ki de bir çözümdür.

Bu noktada ise, sözkonusu çözümün politik ve sınıfsal niteliğini tahlil ettiğimizde, karşımıza klasik anlamda ulusal kurtuluş hareketlerinden farklı bir tablo çıkar. Her ulusal hareket, kendiliğinden, oto-

matik olarak ilerici ve demokratik değildir. Onların ilerici ve demokratik niteliğini belirleyen emperyalizm ve faşizm karşısındaki tavırlarıdır. Barzani-Talabani "çözüm"ünün politik niteliği ilerici değildir. Emperyalizmi zayıflatan bir muhtevaya sahip olmadığı gibi, tersine emperyalizme bölgede güç veren bir konumdadır. Ulusal hareketler, ancak emperyalizme karşı ulusal kurtuluş savaşı verdikleri sürece ilericidirler. Barzani, Talabani önderliğindeki "ulusal hareketler", gericileşmiş, emperyalizm işbirlikçiliği rotasına girmiş hareketlerdir. Onların bu geric-i-ışbirlikçi çizgileriyle ulaşılan çözüm ise, sınıfsal açıdan Kürt halkının çözümü değil, tüm Kürtlerin çözümü de değil, esas olarak bugünden emperyalizmle işbirliğine girmiş Kürt feodalitesinin ve burjuvazisinin çözümüdür. Barzani-Talabani önderliğindeki Kürt hareketi, bu sınıfların çıkarlarına uygun olarak, "Kürt ulusunun kendi kaderini tayin hakkını" değil, emperyalizmin planları çerçevesinde "Bağımsız devleti" dile getirdikleri gibi, sömürgecilikle aynı söylemi kullanıp "Irak'ın toprak bütünlüğünü", "uniter yapısını" veya "federatif bir yapı"yı da savunabilmektedirler.

Mantık, ülkemizdeki Kürt milliyetçi hareketin "Misak-ı milli'yi savunmasındaki mantıktır. Sonuçta, Kürt milliyetçi hareket, bir ulusal hareket olarak kendi varlık koşulunu yadsıyan bir teoriye ulaşmıştır: *"Yüzyılın sonuna geldiğimi: bir süreçte, artık ulusların kendi kaderlerini tayin hakkı ilkesi,*

çözüm yöntemi olarak esas alınmaması gereken, gelişme açısından yeterlilik arz etmeyen, ulusun bütün yönleriyle gelişimine denk düşmeyen bir yöntem olarak kalıyor. Nitekim bunu esas alan uluslar geri kaldılar. Şimdi bu devletler yıkılıyor. Bu tür bağımsızlık anlayışı, içinde bulunduğumuz dünyaya denk düşmüyor." (Serxwebun, Ağustos 1999, Sayı: 212)

Ulusların kendi kaderlerini tayin hakkı ilkesini teorik olarak bile reddeden bir ulusal hareket, aslında kendi varlık koşulunu reddediyor demektir. Bu hakkı reddeden bir anlayış, Kürt sorununu çözemez. Teorinin buraya varması, milliyetçiliğin artık milliyetçilik olmaktan da çıktığı noktadır; Milliyetçilik ideolojisinin işlevi, ulusal kurtuluşu-ulusal pazarı hedeflemekten çıkmış, emperyalist sistem içinde kendine yer arayan küçük-burjuvazinin politik bir motifi olmaya dönüşmüştür.

"Bağımsızlık anlayışının içinde bulunduğumuz dünyaya denk düşmediğini" söyleyen teori, emperyalizmin *"ulus devletlerin öldüğünü, ülkelerin iç işleri diye bir şey kalmadığını, globalleşmiş dünyada bağımsızlık diye bir olgunun varolamayacağını"* söyleyen küreselleşme teorisinin bir başka versiyonudur. Emperyalizm, doğası gereği, milliliğe karşı kozmopolitizmden yanadır. "İnsanlığın birliği" gibi ulvi, hümanist gerekçelerle savunulan kozmopolitizm (veya bunun felsefî ifadesi olan kozmopolitizm), küreselleşmenin de içerdiği eski bir em-

peryalist hülyadır; emperyalizmin dünya egemenliği için ileri sürülen bir düşüncedir ve yurtseverlik duygularını, ulusal kültürleri, ulusal sınır ve bağımsızlığı yoketmeyi hedefler. Küreselleşmenin ve imparatorluk hedefinin önündeki engeller, bir yandan askeri operasyonlarla, diğer yandan bu ve buna benzer teorilerle aşılmaya çalışılmaktadır. Bu düşüncelerin kabulü, ulusal bağımsızlık ve egemenlik mücadelesinden vazgeçmektir. Kürt milliyetçi düşüncenin geldiği nokta da budur. Küreselleşme ideolojisine teslim olunmuş, ulusal bağımsızlık ve egemenlik düşüncesinden uzak "üçüncü alan", "sınırlar aşan demokratik konfederalizm" gibi politikalarla, küreselleşme içinde, küreselleşmenin kabul edebileceği tarzda yer almak istenmektedir. Bu çerçevede son olarak, iktidarı, devleti reddeden bir teori geliştirilmiştir. Oligarşinin iktidarını kabul edip iktidar için mücadeleyi reddeden bir anlayışın "Kürt sorununa" nasıl bir çözüm getirebileceği tartışma dahi gerektirmez. Abdullah Öcalan'ın İmralı'da geliştirdiği ve anarşizmin, sivil toplumculuğun, Troçkizmin bir karması olan, iktidarın reddi üzerine şekillenen son düşünce sistematığıne göre; oligarşik devlete dokunulmayacak, emperyalist üretim ilişkileri olduğu gibi kalacak, ama Kürtler buna rağmen "üçüncü bir alan" yaratıp orada örgütlenerek özgür(!) olacaklar. Toplumsal ilişkiler ve devlet örgütlenmesi içinde ne sözü edildiği gibi bir alan vardır, ne de sözü edilen özgürlük, gerçek bir özgürlük olabilir.

Kürt halkının umut ve özlemleri bu kez çarpıtılmış, burjuvaziden alınmış bir özgürlük beklentisiyle oyalanıyor. Oysa ki Öcalan'ın geliştirdiği bu düşünce sistematığının tek bir anlamı vardır; o da emperyalist sistem ve oligarşik devletin egemenliği altında yaşamayı kabul etmektir. Çeşitli ulusal hareketlerin bağımsız devlet hedefine ulaştıktan sonra döndükleri noktaya, ülkemizdeki Kürt milliyetçi hareket çok daha erken bir aşamada dönmüştür. Bu dönüşüyle milliyetçiliğin ulusal sorunu çözemeyeceğinin, ülkemiz pratiğinde de bir kez daha görülmesini sağlamıştır.

5) Irak'taki Kürt milliyetçiliği ve Türkiye'deki Kürt milliyetçiliğinin farkı nedir?

"İnsanlığın kaderi tehlikedeysse, bir insanın ya da bir halkın maruz kaldığı tehlikeler ya da fedakârlıklar ne ifade eder ki."

(Che Guevara)

ABD'nin Irak'a müdahalesiyle birlikte Kürt milliyetçiliği nezdinde yaşananlar, emperyalizm döneminde, anti-emperyalist olmayan bir milliyetçiliğın 'ulusal kurtuluşçu' karakterini sürdüremeyeceğinin

ifadesi olmuştur. Marksist-Leninistler'in 1920'lerde dile getirdikleri, *emperyalizm döneminde ulusal sorun, ezilen ulusların sömürgeciliğe karşı savaşı sorunudur* öngörüsü, aradan 80 yılı aşkın bir süre geçmiş olmasına rağmen, Ortadoğu coğrafyasında bir kez daha kanıtlanmıştır. Aradan 80 yıl geçmiş olmasına karşın teorinin hala geçerliliğini korumasının iki temel nedeni vardır; birincisi, bu süreç boyunca emperyalizmin niteliksel olarak değişmeyip aynı karakteri sürdürmesi, ikincisi, milliyetçiliğin değişmeyen sınıfsal karakteridir.

Irak'taki Barzani-Talabani çizgisi çeşitli gerekçelerle meşrulaştırılmaya çalışılabilir, hatta bu çizginin teorisi de yapılabilir; ama şurası kesindir; Amerikan işbirlikçiliği olarak tezahür eden bu tavırdan, Kürt halkı onur, Ortadoğu'nun diğer halkları sevinç duymadılar. Barzani tarafından Irak'ın işgalinin ilk günlerinde Amerikan gazetelerine verilen "*Kürt halkı, kalplerini Amerika'ya, bölgelerini de Amerikan kuvvetlerine açtı*" şeklindeki ilan, Kürt halkının çıkarları değil, Kürt feodal, burjuva işbirlikçi egemen sınıflarının düşünceleridir. Barzani hareketinin Kuzey Irak'taki Kürt halkından ne kadar destek gördüğü bu gerçeği değiştirmez. Burjuva partiler de, belli bir "destekle" iktidar olurlar ve emperyalizme hizmet edip, kapitalistlerin çıkarlarını savunurlar.

Emperyalizmin doğrudan ve dolaylı müdahaleci-

liginin alabildiğine yaygınlaştığı son 15 yıllık dönem, milliyetçilik çıkmazının gelip duvara dayandığı dönemdir. Emperyalizmin bu dönemdeki askeri müdahalelerinin "iç" dayanaklarına bakın; Yugoslavya'da UÇK (Kosova Kurtuluş Ordusu), Afganistan'da Kuzey İttifakı, Irak'ta KDP-KYB... Ve ülkemizde oligarşinin ABD sopasıyla tehdit edilmesi.

Milliyetçilik, emperyalist işgallerin temel dayanağı haline gelmiş durumdadır adeta. Bu sonuçla birlikte, tüm milliyetçi hareketler emperyalizmin ne olup olmadığı, ulusal kurtuluşçuluğun, yurtseverliğin ne olup olmadığı muhasebesinden kaçınamayacakları bir noktaya gelmişlerdir. Barzani-Talabani çizgisi, milliyetçilikle hesaplaşmayan tüm milliyetçi hareketleri bekleyen akıbettir.

Türkiye'deki Kürt milliyetçiliğinin emperyalist müdahaleye açık davetiye çıkarması yeni de değildir. "*Batı, Kosova da çözdü, isterse Türkiye'de de çözer*" denilerek, Kosova'ya yapılan emperyalist müdahalenin Türkiye'de gerçekleşmesi istenmiş, NATO'dan BM'ye hemen tüm emperyalist kurumlara "müdahale edin, çözün" çağrısı yapılmıştır.

Bugün açıkça görülmesi gereken şudur; Irak'taki Kürt milliyetçiliğiyle, Türkiye'deki Kürt milliyetçiliği arasındaki farkı belirleyen, sadece koşulların farklılığıdır. Kürt milliyetçi hareketin yöneticilerinin de sık sık vurguladığı gibi, 1991'den beri bu yola girmenin işaretleri ve sancıları vardır;

ABD'ye, AB'ye, NATO'ya "çözün" çağrıları, "ABD'nin egemenliğindeki dünya düzeninin kabul edildiğinin ve Ortadoğu düzenine bir itirazlarının olmayacağı"nın açıklanması Barzani-Talabani çizgisinde bir politikanın zeminidir. Bu zemin Amerika'nın Irak'a fiili müdahalesiyle birlikte pekiştirilmiştir; bu emperyalist müdahalenin "Ortadoğu'yu demokratikleştireceği" tespiti yapılmıştır. Nitekim, işgalle birlikte büyük bir sevinç içinde Musul'un, Kerkük'ün, Kürt kentlerinin "özgürleştiği" açıklanmıştır. Bu nokta Barzani-Talabani politikasıyla ülkemizdeki Kürt milliyetçiliğinin politikasının aynılaştığı noktadır. Barzani-Talabani çizgisi de Amerikan müdahalesini, demokratikleşme ve özgürleşme gerekçesiyle onaylamış ve bu müdahalenin askeri olmuşlardır. Ülkemizdeki Kürt milliyetçi hareketi, aynı politikaya sahip olmasına karşın, pratik olarak bu sorunla yüzyüze gelmemişlerdir. Bu emperyalist müdahalenin Türkiye'ye karşı yapılması durumunda, Kürt milliyetçi hareketin Barzani-Talabani çizgisinden farklı bir tavır alacakları konusunda net bir emare yoktur.

Eğer milliyetçilik temelinde kıyaslarsak, Barzani'lerin bugün ulaştığı "çözüm düzeyi", oligarşik düzen içinde hak kırıntıları karşısında yer almayı kabul eden Türkiye'deki Kürt milliyetçiliğinden daha "ileri" ve kendi içinde daha tutarlıdır. Fakat fiili durum açısından Barzani-Talabani çizgisi, açıkça emperyalist cepheye yerini almışken, ülkemizdeki

Kürt milliyetçiliği, henüz halk saflarını tümüyle terketmemiştir. Ancak çok ince bir ayırım noktasında bulunduğu, adeta sırat köprüsünde olduğu da açıktır. Mevcut politika ve yönelimler değiştirilmediği sürece, Barzaniler'in, Talabaniler'in yanına savrulması, sadece bir konjektür ve zamanlama meselesidir.

Neden böyledir? Yukarıda yeri geldikçe değindik; KDP-KYB ile PKK arasında, ülkemizdeki Kürt milliyetçiliğinin sosyalizmden etkilenmiş bir hareket olması anlamında var olan ideolojik farklılıklar, bugün artık ortadan kalkmış, aynı politik çizgi nüans ve söylem farklılıkları ile savunulur hale gelmiştir. Milliyetçi ve emperyalizmin yeni dünya düzenini kabul eden çizgide, gidilecek başka bir yer yoktur. Bu çizgideki her çözüm, çözümsüzlüktür. Barzani-Talabani çizgisinin "bağımsız bir devlete" çok yaklaşmış olmaları, bugün "devlet gibi" bir statüye sahip olmaları, Irak'taki Kürt sorununun çözüme kavuştuğu anlamına gelmiyor; tersine, çözümden vazgeçilmiştir. Çünkü bizim anladığımız ulusal sorunun çözümü, emperyalizme karşı bağımsızlıktır. Oysa ki Barzani-Talabani çizgisi, Kürt halkını emperyalizme göbeğinden bağımlı hale getirmiştir. Bu devlet, emperyalizm işbirlikçisi bir devlet olacaktır. İşbirlikçi her devlet gibi, emperyalizm bu devlet üzerinde sultanını sürdürecektir, bu devletin hiçbir ulusal egemenlik hakkı olmayacak ve bu işbirlikçi devlet de aynı baskı düzenini kendi halkı üzerinde kuracaktır. Kürt sorununa çözüm bunun

neresinde?

Barzani-Talabani'de somutlaşan işbirlikçi milliyetçilik çizgisi, "*peki Kürtler ne yapsındı, ABD müdahalesine karşı çıkıp Saddam zulmü altında yaşamaya mı devam edeceklerdi?*" gerekçesiyle meşrulaştırılmaya çalışılmıştır. Kürt halkı veya başka hiçbir halk, böyle bir ikileme sıkıştırılamaz. Kürt milliyetçiliğini böyle bir ikileme sıkıştıran da o güne kadar izlenen pragmatist, başka güçlere bel bağlayan çizgiden başkası değildir. İzlenecek çizgi hiç de karmaşık değildir; Amerikan işgaline kadar Saddam zulmüne karşı savaş, Amerikan işgali karşısında ise işgalciye karşı savaş. Emperyalist müdahale 1991'de olduğu gibi açık bir işgale dönüşmediği, emperyalizmin ordusunun fiilen ülkeyi işgal etmediği koşullarda, bir halk hareketi gücü varsa, emperyalizme ve baskıcı iktidara karşı savaşını birlikte de yürütebilir. Fakat emperyalist işgal karşısında baş düşman emperyalizmdir. İttifaklar da buna göre yeniden şekillenir. Emperyalizme karşı direnen tüm güçler, bağımsızlık savaşının müttefikleridir. Amerikan işgali karşısında Kürt halkının da yapması gereken, Arap, Türkmen halklarla birlikte emperyalizme direnmek olmalıydı. Yarın devrimimizin gelişmesi veya emperyalizmin farklı hesaplan nedeniyle ülkemiz bir açık işgalle karşı karşıya kaldığında milliyetçilik ne yapacak, devrimciler ne yapar? Kürt milliyetçiliği, Barzani-Talabani çizgisini onaylayan anlayışını sürdürdüğü takdirde, onların yaptığını ya-

pacaktır. Marksist-Leninistler, o noktada nettirler; emperyalist işgale karşı savaşıacaklardır. Ve Amerikan emperyalizmine karşı direnen tüm güçleri, çeşitli düzeylerde ve biçimlerde ittifakları olarak kabul edeceklerdir. O güçlerle hesaplaşma, emperyalizmin yenilgiye uğratılması sonrasına ertelenir.

Che Guevara'nın bu bölümün başına aldığımız sözleri bir kez daha okunmalıdır. *"İnsanlığın kaderi tehlikedeysse, bir insanın ya da bir halkın maruz kaldığı tehlikeler ya da fedakârlıklar ne ifade eder ki."* sözleri, gerçekte, halkların farklı düşmanlarla yüzyüze oldukları, çelişkilerin karmaşıklaştığı süreçlere ilişkin de bir bakış açısı sunuyor. Marksizm-Leninizm bunu parça-bütün ilişkisi şeklinde koyar. Bir kişinin çıkarları halkın çıkarlarıyla çeliştiğinde, bir halkın çıkarları tüm dünya halklarının çıkarlarıyla çeliştiğinde, Marksizm-Leninizm orada parçanın bütüne feda edilmesini öngörür. Bugün Amerikan emperyalizmi, dünya çapındaki imparatorluk politikasının bir parçası olarak tüm Ortadoğu'ya fiilen el koymak, Arap, Fars, Türkmen, Kürt tüm Ortadoğu halklarını köleleştirmek istiyor. Bu politika karşısında hiçbir halk, hiçbir ülke sadece "kendini kurtarma" hesabı yapamaz. Zaten yapsa da, bu hesap tutmaz. Amerika, tüm Ortadoğu halklarını köleleştirirken, Kürtleri özgür mü bırakacak? Tüm Ortadoğu ülkelerini, Amerikan generallerinin, emperyalist tekelin sözcülerinin yönettiği ülkelere dönüştürürken, Kürt devletini "bağımsız" mı bırakacak?

Milliyetçi dar görüşlülük, tüm bunları görmeye engeldir. Milliyetçilik, kapitalizmin ideolojisi olduğu için temelde mülkiyetçi ve benmerkezcidir. Başka halkların katledilmesinden, başka ülkelerin işgal edilmesinden kendisi için "fayda" sağlayabileceğini hesaplayan, emperyalizmin dünya halklarına saldırısını "fırsat" olarak gören zihniyet, işte bu ideolojiden beslenmektedir. Milliyetçiliğin burjuvazinin ve küçük-burjuvazinin ideolojisi olması bağlamında; "Kürtlerin çıkarını" her şeyin üzerinde gören milliyetçi dar görüşlülük, unutulmamalı ki, aslında tüm Kürtlerin çıkarını da değil, sadece sınıfsal olarak temsil ettiği, burjuva, feodal, küçük-burjuva Kürtlerin çıkarını temsil etmektedir. Kürt halkını milliyetçi dar görüşlülüğe hapsolmaktan kurtarmak, aynı zamanda ona gerçek, sınıfsal çıkarlarını göstermektir. Barzani-Talabani çizgisinde yoksul Kürt köylülerinin, işçilerinin, işsizlerinin, ev kadınlarının hiçbir çıkarı ve yararı yoktur. Bu çizgi, dolaylı olarak değil, doğrudan egemen sınıflara hizmet eden, emperyalizm işbirlikçisi bir çizgidir. Kürt halkının çıkarlarına ters olduğu gibi, dünya halklarının çıkarlarına da terstir. Bu nedenle mahkum edilmelidir. Bu çizgiyi mahkum etmek, en başta da Türkiye'deki Kürt milliyetçi hareketinin yapması gereken bir iş tir. Türk, Kürt ve tüm milliyetlerden Anadolu halkı, Kürt milliyetçi hareketini Barzaniler'in, Talabaniler'in yanında görmek istemez.

KDP-KYB çizgisinde ve onunla aynı politik öze

sahip PKK çizgisinde, Kürt sorununun çözümü değil, tüm halkların ulusal bağımsızlığını tehlikeye atan bir muhteva vardır. Halklar, oligarşik veya küçük-burjuva diktatörlüklerle, emperyalistler arasında bir seçim yapmak zorunda değildir; halkların kendi çıkarlarını yansıtacak bir seçeneği zaten vardır; o da halkların birliği temelinde emperyalizme ve faşist diktatörlüklere karşı, halkın kendi iktidarı için mücadeledir.

6) Milliyetçilik, halkı nasıl böler?

*"Bütün ülkelerin işçileri ve
ezilen halkları birleşin"*

(Komünist Enternasyonal)

Milliyetçilik böler, devrim birleştirir. Milliyetçiliğin ulusal sorunu çözememesinin bir diğer nedeni, ulusal temelde örgütlenmeyi esas alması ve mevcut sınırlar içinde halkların birliğini, ortak örgütlenme ve mücadelesini yadsımasıdır.

1970'lerin sonlarından itibaren halkımızın müca-

delesi, iki ayrı kanaldan aktı. Bir yanda Kürt milliyetçi hareketin önderliğindeki ulusal mücadele, diğer yanda ise Türkiye solunun önderliğinde süren sınıflar mücadelesi.

Mücadelenin böyle şekillenmesi karşısında devrimcilerin tavrı ne oldu?

Bir; her ulus, ayrı örgütlenme hakkına sahiptir.

İki; ilerici ve demokratik ulusal hareketler desteklenmelidir.

Üç; ayrı örgütlenme, ayrı devrim anlayışı yanlıştır.

Devrimci anlayış, bu süreç boyunca Lenin'in şu açık ve özlü biçimde formüle ettiği anlayışının savunucusu olmuştur: *"Besbelli ki belirli bir derlet içinde, hangi milliyetten olursa olsun her topluluğun örgütlenmesi dahil, her türlü örgütlenme özgürlüğünü asla reddetmemekle birlikte Marksistler, böyle bir şeyi isteyemezler ve böyle bir birliğe de arka çıkmazlar."*

Ülkemiz solunda bu genellikle karıştırılmıştır. Ulusal bir hareketi ilerici, demokratik muhtevası itibarıyla desteklerken, bu hareketin ayrı örgütlenmesinin ve milliyetçi politikalarının eleştirilemeyeceği düşünülmüştür. Geçici, dönemselsel birlik ve ittifaklar adına, başka pragmatik hesaplarla devrimci ilkelerden, proletaryanın ideolojisinden, ve sorunun devrimci çözümünden taviz verilemez. Ve bu çerçevede

de milliyetçi anlayışın eleştirisinden vazgeçilemez. Ülkemizde yalnızca Marksist-Leninistler bu ilkeli çizgiyi izlemişlerdir. Oysa ki bu sorun, çok uluslu tüm devletlerde Marksist-Leninistler'in önüne çıkmış bir sorundur ve ayrım noktası, uluslann-azınlıkların örgütlenme özgüllüğünü tanıırken, proletaryanın çıkarlarını ve örgütlenme anlayışını savunmaktan asla vazgeçmemek olmuştur. Stalin sorunun bu yanını, Rusya pratiğinden çıkan sonuçlar itibarıyla şöyle özetlemiştir: *"Ulusların istedikleri gibi örgütlenme hakları vardır; zararlı olsun, yararlı olsun, hangisi olursa olsun, kendi ulusal kurumlarını muhafaza etmeye hakları vardır. (...) ama bu, sosyal demokrasi, ulusların zararlı kurumlarına karşı, ulusların akla uygun olmayan taleplerine karşı mücadele etmeyecek demek değildir. Tam tersine, bunu yapmak, ulusların iradesini, proletaryanın çıkarlarına en uygun biçimde örgütlenmesini sağlayacak tarzda etkilemek, sosyal demokrasinin (Marksist-Leninistlerin -bn) görevidir."*

Ayrı örgütlenmek, Kürt milliyetçiliğinin doğal hakkıydı, ve bu anlamda da oluşturulan örgütlenme meşruydu. Devrimciler bunu tartışmadı. Fakat, ayrı örgütlenme ve ayrı mücadele anlayışının hem Marksist-Leninist teori açısından yanlışlığını ortaya koydu, hem de bu anlayışın Türkiye gerçeğinde Kürt halkının kurtuluşunu sağlayamayacağını belirtti.

Kürt milliyetçiliği ise, bunun tersine, kendi için-

de öyle bir önyargı yarattı ki, ayrı örgütlenmeyi savunmayan hiç kimsenin, Kürt halkının haklarını savunamayacağı iddia edildi. Bir çok devrimci, ilerici siyasi hareket içinde Kürtlerin ve Türklerin ortak örgütlendiği gerçeği yok sayıldı. Hatta milliyetçi örgütlenmeler dışındaki devrimci örgütlenmelerde yer alan Kürtler, ihanetle suçlandı.

Milliyetçi düşünce, halkların çıkar birliğini kabul etmez. Milliyetçiliğin "temel çelişkisi", egemenler-ezilenler, sömürenler-sömürülenler değildir. Emperyalizmle tüm dünya halkları arasında nesnel olarak bir saflaşma bulunduğunu kabul etmez. Politikalarını belirleyen sınıfsal çelişki ve ayrılıklar değil, ulusal çelişki ve ayrılıklardır. Dost düşman bu zeminde belirlenir. Bu zemin kaygan bir zemindir; bu kaygan zeminde toprak ağaları sadece "Kürt" oldukları için ittifak kapsamında görülürken, uyuşturucu kaçakçıları, mafyacılara, "Kürt" diye sahiplenilirken, tüm "Türk ulusu", ezeni-ezileni, sömüreni-sömürüleniyle "düşman" görülür.

Bu anlayış, sınıflar mücadelesi ve halkların kardeşliği açısından son derece zararlı sonuçlar yaratan bir pratiği üretmiştir. Milliyetçilik sadece siyasi hareketler düzeyinde değil, her düzeyde halkı milliyet temelinde böldü. Gençlik örgütlenmeleri, kadın örgütlenmeleri, dernekler bu zeminde bölündü. Sendikalar, resmen bu şekilde bölünmemiş olsa da fiilen onlar da bölünmüş ve Kürt milliyetçiliğinin yöneti-

mindeki sendikalar milliyetçi çizgide politika yapmışlardır. Öte yandan ezen-ezilen ayrımı yapmadan Türk ulusunu düşman gören yaklaşımlar, halka karşı eylem anlayışını getirmiş, bu ise karşılığında şovenizmin daha da pekişeceği bir ortam yaratmıştır. Kürt milliyetçi hareketin "sol" niteliği nedeniyle de. "halka zarar veren" eylem anlayışının faturası sadece Kürt milliyetçi harekete değil, tüm sola çıkmıştır.

Ülkemizdeki Kürt milliyetçi hareket, uzun bir dönem boyunca Marksist-Leninist olduğunu iddia etmiş olsa da, en başta ulusal sorun konusunda Marksist-Leninist teorinin temel gereklerine sırtını dönmüştür. *"Ezilen ulusun sosyalistleri, ezilen ulusun işçileriyle ezen ulusun işçilerinin tam ve kayıtsız şartsız birliğini, örgütsel birlik dahil olmak üzere, savunmalı ve uygulamalıdır. Bu olmadan burjuvazinin her çeşitten entrikaları, kalleşlikleri ve hileleri karşısında proletaryanın bağımsız politikası savunulamaz ve işçi sınıfı öteki ülkelerin işçileriyle sınıf dayanışmasını gerçekleştiremez."* (Lenin, Ulusların Kaderlerini Tayin Hakkı)

Lenin'in bu önermesine aykırı gelişen herşey, ülkemizdeki sınıflar mücadelesini zayıflatmış, burjuvazinin şovenist politika ve entrikalarına karşı güçlü bir barikat örülemediği.

Ayrı örgütlenme, ayrı mücadele, 12 Eylül öncesinde Marksizm-Leninizm adına savunuluyordu. Ayrı örgütlenme, Kürt sorununun "Marksist çözü-

mü"nün bir şartı olarak getiriliyordu. Bu anlayışın tıkanmasıyla "Türkiyelileşme" politikası ortaya atılmış, "ortak örgütlenme"nin zorunluluğu keşfedilmiş ve bu da Marksizm-Leninizm adına savunulmuştur. Bugün ise Marksizm-Leninizm'in kendisi reddedilmiştir. Fakat biz yine de sorunu bu çerçevede ele almaya devam edeceğiz; çünkü ayrı örgütlenme mi, ortak örgütlenme mi sorusunun doğru cevabı, sadece Marksizm-Leninizm'dedir.

Ortak örgütlenme, ortak mücadele sorunu, Kürt milliyetçi hareketle, Türkiye solunun ittifakı sorunu değildir. Böyle bir ittifak zaten "milliyetçilik" temelindeki örgütlenmeleri içerir. Oysa Marksist-Leninistler'in mahkum ettikleri, bizzat milliyetçilik temelinde örgütlenme anlayışıdır. Biz bu anlayışla, belli bir çok uluslu devlet içindeki tüm milliyetlerden işçilerin, köylülerin milliyet ayrımı olmaksızın tek bir örgütlenme içinde yer alması gerektiğini söylüyoruz. Kürt ve Türk halkının birliği, iki ayrı toplumsal yapı arasındaki ittifak değildir. Mevcut oligarşik devlet sınırları içinde, üretim ilişkileriyle, yönetim biçimiyle iki ayrı toplumsal yapı söz konusu değildir. Kürt milliyetçi hareketiyle Türkiye solundan bir kaç grubun her biraraya gelişinde bunun adını "Türk-Kürt ittifakı" olarak koyanların, iki ayrı toplumsal formasyonu da tüm boyutlarıyla ortaya koymaları gerekir; Kürt halkının yaşadığı bölgelerde ayrı, Anadolu'nun geri kalanında ayrı bir toplumsal yapı mı var? Farklı üretim ilişkileri mi geçerli?

Farklı yönetim biçimi mi söz konusu? Veya daha pratiğe indiğimizde, iki ayrı yapının iki ayrı parlamentosu mu var; IMF programları yürürlüğe girdiğinde farklı mı uygulanıyor?.. Bunların cevaplarını verdiğimizde görülür ki, iki ayrı sosyo-ekonomik yapı değil, aynı yapı sözkonusudur. Bu nedenle de Kürt ve Türk halkının ittifakı, aynı çokuluslu toplumsal yapı içindeki emekçi sınıfların birliğidir. Kürt ve Türk halklarının birliği, tek bir devrimin - anti-emperyalist, anti-oligarşik devrimin- sınıflar mevzilenmesi içinde ifadesini bulur.

İki ayrı ekonomik sistem, iki ayrı siyasi sistem yoksa, orada iki ayrı devrimden söz etmek de mümkün değildir. Kürt milliyetçiliği ayrı örgütlenme, ayrı devrim anlayışının gerekçesini, sömürgecilik teorisiyle oluşturdu. Sömürgecilik teorisi, Türkiye'nin emperyalizmin yeni-sömürgesi olduğunu yok sayan, Kürt halkının topraklarını emperyalizmden soyutlanmış olarak "Türkiye'nin sömürgesi" sayan bir teoriydi ve yanlıştı. Bugün bu teori de terkedilmiştir. Fakat, bu teoriden vazgeçilirken, bu teorinin bir sonucu olan ayrı örgütlenme, ayrı kurtuluş anlayışı terkedilmem'tştir. Bu noktada bir iç tutarlılığa da sahip değildir milliyetçi hareket. Tutarsızlığının kaynağı ise. milliyetçiliktir; sömürgecilik teorisinden vazgeçilmesine rağmen, milliyetçilik hala belirleyici olmayı sürdürdüğü için ayrı örgütlenme, ayrı kurtuluş anlayışı sürdürülmekte ve bu da Kürt sorunundaki milliyetçi çözümsüzlüğün devamı anlamına

gelmektedir.

Kürt ve Türk halkının önünde aynı ve tek bir devrimci aşama vardır: O da anti-emperyalist, anti-ögarşik devrimdir. Bu devrimin sınıflar mevzilenmesi de sadece Türk işçi, köylü ve küçük-burjuvaziyi değil, Türk ve Kürt işçi, köylü ve küçük-burjuvaziyi kapsar. Milliyetçilik temelindeki örgütlenme ve ittifaklar, devrimde çıkarı olan sınıfların bu şekilde mevzilenmesinin önünde bir engel oluştururlar. Ezilen ulusa, ulusal kimliğini kazandırmak, ulusal bilinci kazandırmak ne kadar gerekliyse. Marksist-Leninistler aynı şekilde ezilen ulusun işçilerine, köylülerine sınıf bilincini kazandırmayı da ihmal etmezler. Bu ise. milliyetler temelindeki bir örgütlenmeyle değil, sınıf temelindeki bir örgütlenmeyle sağlanabilir: *"Pratik belli bir devlet proletaryasının milliyetler bakımından örgütlenmesinin, sınıf düşüncesinin yıkılmasından başka bir yere götürmediğini kanıtlamıştır."* (Stalin, Ulusal Sorun ve Sömürgeler Sorunu) Sınıf düşüncesinin yıkılması ise, emekçi kitleleri emperyalist sisteme, kapitalizme mahkum etmektir. Kürt halkının yaklaşık 30 yıllık kitlesel mücadele pratiğine rağmen, sınıfsal bilinç açısından geri düzeyde oluşunun, AB'ciliğin bu mücadeleciler için yaygın bir kabul görebilmesinin açıklaması da buradadır.

Burada yine ayrıca belirtmeliyiz ki, devrimin sınıflar mevzilenmesinin temel güçleri, bu mevzide.

esas olarak milliyet kimlikleriyle değil, sınıf kimlikleriyle yeralırlar. Çok uluslu devletteki devrim mevzilenmesi de bu anlamda farklı milliyetleri temsil eden örgütlerin yanyana gelişi değil, doğrudan emekçi sınıfların yanyana gelişidir. Kürt milliyetçi hareketine "Kürt halkının temsilcisi" payesi verilmesiyle kurulan ittifaklar, bu anlayışın reddidir. Kürt milliyetçi hareket, Kürt halkı içinde önemli güçtür, ve elbette bu çerçevede bir temsil gücü de vardır; fakat bu ayrı bir şeydir, milliyetçi hareketin Kürt halkının politik temsilcisi olarak kabul edilmesi ayrı bir şeydir. Milliyetçi hareket, milliyetçi düşüncenin ve küçük-burjuvazinin temsilcisidir; Kürt şehir ve kır proletaryasının değil. Politik temsil, sayıya, güce göre değil, savunulan ideolojiye göre belirlenir. Güç karşısında —bu güçten yararlanma, bu güce yaslanarak var olma düşünceleriyle- Kürt milliyetçi hareketini tüm Kürt halkının politik temsilcisi olarak kabul etmek, pragmatizmdir ve Kürt halkını anti-emperyalist, anti-oligarşik devrim güçlerinin dışına çıkarmaktır.

Ortak örgütlenmenin maddi temeli, anti-emperyalist, anti-oligarşik devrimin, tüm milliyetlerden işçilerin, köylülerin, küçük-burjuvazinin çıkarlarını savunmasıdır. Aynı devlet çatısı altında, aynı egemen sınıf ittifakına, aynı devlete karşı bir devrim sözkonusuysa, milliyetlere göre örgütlenme, devrimin temel güçlerini bölmekten başka bir sonuç yaratmaz.

Türkiye halklarının kurtuluş mücadelesi, bugünkü aşamasında, mevcut devlet sınırları içinde ve buna uygun örgütlenmelerle sürdürülmek durumundadır. İran-Irak-Suriye ve Türkiye sınırları içinde parçalanmış olarak bulunan Kürt halkının "ortak" örgütlenmesini savunup, içinde bulunulan ülkelerin halklarıyla ortak örgütlenmeyi reddetmek, milliyetçiliktir. Bu tarz bir milliyetçi örgütlenmeyle sonuç alınabileceğini düşünmek ise, mevcut tarihsel ve toplumsal gerçekliğe aykırıdır.

Biz Türkiye'de ki Kürt sorununun çözümünü tartışıyoruz. Kürt halkının tarihsel gelişimi sonucu ortaya çıkan tablo ve mücadelenin içinde bulunduğu aşama itibarıyla böyle ele alınması bir zorunluluktur. Türkiye'de ki Kürt sorununun çözümü hedeflendiğinde, buna uygun mücadele ve örgütlenme anlayışı ise, mevcut burjuva -oligarşik- devlet sınırları içindeki Kürt ve Türk halkının birliği ve mücadelesi olacaktır. Her bir parçadaki Kürt sorununun çözümünde de içinde bulunulan ülkelerin halklarıyla birlikte mücadele esastır. Kürt sorununun tek tek parçalardaki çözümü, bütünlüklü bir çözümün imkanlarını da yaratacaktır. Bu noktadan sonrasında Kürt halkının bağımsız, demokratik koşullarda kendi kaderini tayin hakkını nasıl kullanacağı, hangi biçimin Kürt halkının ve kardeş halkların çıkarına olacağı ise bugünden belirlenemez.

7) Kürt sorunu, anti-emperyalist,
anti-oligarşik devrimle çözülecek!

*"Kendi topraklarımızın üzerinde köle
bir halk haline getirildik. Bu durum
hep böyle sürüp gidecek midir?
HAYIR, BİN KERE HAYIR!"*
(Mahir Çayan)

Tüm teori ve politikaların sınav yeri. sınıflar mücadelesi pratiğidir. Biz dünden bu güne neler dedik ve hayat neyi gösterdi? Bunu bir broşür kapsamında aktarmamız imkansızdır. Bu konuda Türkiye soluna

kapsamlı bir külliyat kazandırdık. Ancak şunu söyleyebiliriz ki, Marksist-Leninist bir tavrın gereği olarak, ne desteğimizi, ne de eleştirimizi esirgemedik. Kürt milliyetçi hareketini sosyalizm cephesine, emperyalizm ve oligarşiye karşı, devrim safalarına kazandırmaya çalıştık. Bugün gelinen nokta, eleştiri ve uyarılarımızın haklılığını kanıtlarken, Kürt milliyetçi hareketin tıkanıklıklarını devrime yönelerek aşma iradesini gösteremediğini ortaya koymaktadır.

Sınıflar mücadelesinde "tıkanıklık" ne demektir? Bir siyasi hareket, hedefinden uzaklaşmaya başladıktan sonra, hedefe ulaşması teorik ve ideolojik olarak imkansız hale geldikçe tıkanır. Kürt milliyetçi hareket de, izlediği politikalarla Kürt sorununu çözme imkanlarını kaybettikçe, savruluşlar yaşamaya başladı. Çünkü, yazımızın önceki bölümlerinde de ortaya koyduğumuz gibi, sorunu ortaya koyuş biçimi de, önerdiği çözüm yöntemleri de yanlışti. Sorunu ele alırken, sorunu yaratan kimdir, çözmek için kimleri hedef almak gerekir. Kürt sorununun çözümünü Marksist-Leninist teori açısından ortaya koyarken, bu yöntemi izleyeceğiz.

Öncelikle şu bilinmelidir ki, tarihi aşama itibarıyla, ulusal sorunların çözümü, burjuvazinin ideolojik-politik gündeminde yoktur. Küçük-burjuvazinin ulusal sorunu sahiplenmesi ise, yine yukarıda etraflıca anlattığımız gibi, sonuçta dönüp dolaşıp sis-

temin içinde çözümsüzlüğe mahkum olmaktadır. Günümüzde ulusal sorunların çözümü, sadece proletaryanın gündemidir ve ulusal sorunun çözümü doğrultusundaki mücadeleyi, pratikte sadece Marksist-Leninist hareketler sonuca ulaştırabilir.

Marksist-Leninistler, ülkemiz sınıflar mücadelesi arenasında yer aldıkları 1960'ların ikinci yansından itibaren gerek Kürt ulusal sorunu konusunda, gerekse de geçmiş ve halen mevcut Kürt ulusal hareketleri konusunda son derece düz, açık, net ve kendi içinde tutarlılığı olan bir tarihin sahibidirler.

Marksist-Leninistler, Türkiye devriminin yolunun netleştirilmesi sürecinde Kürt sorununu da ele aldılar ve büyük bir cüret ve doğru bir kavrayışla, sorunu ve çözümünü en genel hatlarıyla ve en temel ilkeleriyle ortaya koydular. Mahir Çayan'ın sözleriyle ortaya koyacağımız bu ideolojik tavır, şovenizmin ve Kemalizmin hakim kıldığı sınırları parçalayan bir tavidir. Mahir Çayan'ın, yazımızın önceki bölümlerinde kısa bir pasajını aktardığımız tespitlerini Marksist-Leninistler'in Kürt sorunundaki çıkış noktaları olarak burada tekrar hatırlatalım:

"... Görüldüğü gibi perspektiflerimiz tamamen farklıdır. Bu perspektif faiki çeşitli konularda yansımaktadır. Son zamanlarda aktüel olan milliyetçilik, milli mesele ve revizyonizm tartışmalarındaki Mihri Belli arkadaşın sağ görüşlerinin, sağ perspektiflerinin bu meselelere yansımalarından başka birşey

değildir. Bütün bunların temelinde "milliyetçi devrimci" küçükburjuva radikallerine proleter devrimcilerin kendilerinden pek farklı olmadıklarını, temelde devrimci milliyetçi olduklarını ima ederek, şirin gözükme yatmaktadır. Mihri Belli'nin, aynı şirin gözükme gayretlerini **milli meselede de görmekteyiz.**

M. Belli'ye göre Türkiye'deki milli meselenin her zaman ve her şart altında tek bir çözüm yolu vardır; Kürt emekçi halkının çıkarlarıyla bağdaşan tek formül vardır; o da meseleyi şartlar ne olursa olsun, misaki milli sınırları içinde ele almak gerekir.

Oysa bu görüş temelden yanlış ve anti- sosyalist bir görüştür. Bilindiği gibi, devrimci proletarya milli meseleyi ulusların kendi kaderlerini tayin hakkının ışığı altında ele alır. Biz, ulusların kendi kaderlerini tayin hakkı ışığı altında diyoruz ki; 'her şart altında her zaman meseleyi Misak-ı Milli sınırları içinde ele almak gerekir veya Kürt emekçi halkının çıkarlarıyla bağdaşan tek çözüm yolu ayrılma hakkının kullanılmasıdır' diyen görüşler yanlıştır. Bu görüşlerin sahipleri her iki tarafın burjuva veya küçük burjuva milliyetçi unsurlarıdır. Oysa devrimci proletarya meseleyi diyalektik bir tarzda ele alır. Yani ulusların kendi kaderini tayin etme hakkının ön görüldüğü, ayrılma, özerklik, federasyon vb. çözüm yollarının hangi şartlar altında ve ne zaman geçerli olabileceğini açıkça ortaya koyar."

Bu teorik tespitler son derece tarihseldir.

Birincisi; "ulusların kendi kaderini tayin hakkı" Leninist ilkesini tartışmasız kabul ettiği ve Türkiye devriminin bir parçası olarak gördüğü için, ikincisi; egemen sınıflara veya küçük-burjuva çevrelere hoş görünmek, onların icazeti dışına çıkmamak adına Kürt sorununun "yumuşatılması", "kültürel haklara" sıkıştırılması tarzında bir yaklaşımı mahkum ettiği için. üçüncüsü: sorunu her şart altında "misak-ı milliye" sıkıştırarak Türk milliyetçiliğini ve ayrılığı mutlaklaştıran Kürt milliyetçiliğini ileri bir görüşlülükle reddettiği için tarihseldir.

Marksist-Leninistler, 1970'lerin sonunda milliyetçi temeldeki Kürt hareketinin ortaya çıkışı karşısında da bu ilkeli tutumlarını ve Leninist berraklıklarını sürdürdüler. Türkiye solunun önemli bir bölümü. Kürt milliyetçi hareketin çıkışı karşısında teorik olarak ya sağa, ya sola savruldu. Oligarşinin propaganda ve demagojilerinin etkisi altında, bu hareketi provokatör, karşı-devrimci ilan ettiler. Aynı hareketler daha sonraları tam tersi bir noktaya savrulurken, aynı milliyetçi hareketi devrimci ilan edip, "Kürt halkının temsilciliği" payesini verdiler. Kürt milliyetçi hareketi önderliğindeki savaşı, bir dönem mahkum ettiler, bir başka dönem desteklediler. Kısacası, bu tavırlarda bir istikrar ve ideolojik, politik netlik yoktu. Marksist-Leninistler ise, milliyetçi Kürt hareketi karşısında baştan beri aynı istikrarlı

konumunda oldu. Kürt halkının ulusal demokratik taleplerini dile getirdiği için destekledi, milliyetçilik temelinde örgütlendiği, milliyetçiliğin sonucu olan pragmatizm ve benmerkezciliğinin sonucu olan politikalarını eleştirdi. Milliyetçiliğin açmazları konusunda uyardı. Söylediklerimizin haklılığının kanıtlanmış olması, tüm tespit ve öngörülerimizin Marksizm-Leninizm temeline dayanıyor olmasının sonucudur. Çözümüne dair söylediklerimizin kaynağı da aynıdır.

Marksist-Leninistler olarak biz, "Kürt sorununa çözüm" denilince, bundan Kürt halkının ulusal ve sınıfsal kurtuluşu'nu anlıyoruz. "'Çözüm" diyerek karmaşık formüllerden, diplomatik süreçlerden, hak kırıntılarından sözedener, bir biçimde egemen sınıf politikalarının icazeti altına girmişlerdir. Kürt ulusal sorununun çözümünü, Kürt halkının kurtuluşu sorunuyla birlikte ele alan bir yaklaşım, zorunlu olarak devrim sonucuna varır. Bu devrim, anti-emperyalist, anti-oligarşik karakterde bir devrimdir.

Anti-emperyalist anti-oligarşik devrim süreci: demokratik devrimin görevlerini üstlenen ve kesintisiz olarak sosyalist devrime yönelen bir süreçtir. Devrimci Halk İktidarı, aynı zamanda kapitalizmden sosyalizme geçişin iktidarındır. Ancak bu süreç çok çeşitli aşamalardan geçecek, iç ve dış koşullara göre bir seyir izleyecektir. Devrimci Halk İktidarı'nın öncelikli görevleri ise, emperyalizmin, oli-

garşinin ve onların oluşturduğu ekonomik, siyasi düzenin tasfiyesidir.

Bu görevlerin neler olduğunu içinde bulunduğumuz aşama belirlemektedir.

Ülkemiz burjuva demokratik devrimini yapmamış bir ülkedir. Ulusal bağımsızlığını kazanmış, ancak bağımsızlık kısa süreli olmuş ve bir yeni-sömürge olarak emperyalizmin denetimine girmiştir. Feodal ilişkiler büyük ölçüde tasfiye edilip kapitalist üretim ilişkileri hakim kılınmıştır. Yeni-sömürgecilikle birlikte, yukarıdan aşağıya faşizmin geliştirilmesiyle faşizmin egemenliği de kurulmuştur.

Kısa bir özetini sunduğumuz bu sosyo-ekonomik yapıdan dolayı, devrimimizi sadece anti-kapitalist, anti-faşist niteliğiyle tanımlamak eksik ve yanlıştır.

Mevcut düzenin bu sosyo-ekonomik yapıya sahip olması ve aynı zamanda çok uluslu bir devlet olarak Kürt halkına karşı baskı uygulaması ve Kürt topraklarını ilhak etmiş olması sonucunda, devrimin demokratik muhtevası dört ana görevden oluşacaktır: 1) Emperyalizmi kovmak ve tüm bağımlılık ilişkilerini tasfiye etmek, 2) Faşizmi yok etmek, 3) Toprak sorununu çözmek, 4) Ulusal sorunu çözmek.

Bu muhtevasından dolayı, devrimimiz anti-emperyalist, anti-oligarşik karakterdedir.

Anti-emperyalist, anti-oligarşik olması, zaten ay-

Nasıl Çözülür?

nı zamanda anti-feodal ve anti-faşist görevleri de içermesi demektir. İçice geçmiş olan emperyalizm-oligarşi blokunun ve onların faşist yönetimin tasfiyesi, toprak sorununun ve ulusal sorunun çözümünü de kendi içinde taşımaktadır.

Emperyalizmi ve faşizmi yıkan, toprak sorununu çözümleyen, ulusların kaderlerini tayin hakkım tanıyan bu devrim, demokratik bir devrimdir. Sosyalist bir devrim değildir. İktidarda, proletaryanın - Devrimci Halk İktidarı'nın— yönlendiriciliği olmasına karşın, iktidar bütün halk katmanlarıyla paylaşıldığı için iktidar da "Proletarya iktidarı" olarak değil, Devrimci Halk iktidarı olarak tanımlanır.

Devrimimizin demokratik muhtevası, üretim güçleri önünde engel teşkil eden emperyalist üretim ilişkilerinin tasfiyesini içerirken, ulusal baskı gibi, emperyalizm-oligarşi blokunun mirası olan tüm olumsuzlukların da maddi temellerinin ortadan kaldırılmasını sağlar.

Anti-emperyalist, anti-oligarşik devrim, öncelikli olarak bağımsızlık ve demokrasiyi hedefler ve kesintisiz olarak sosyalizme yönelir. Devrimle hedeflediğimiz demokrasi, bugün hemen herkesin diline pelesenk olan soyut, sınıfsal niteliği belirsiz "demokratikleşme"den, AB'yle birlikte "kavuşacağımız" demokrasiden temelde farklıdır. Demokratik Türkiye, devrimci halk iktidarının yönettiği bir Türkiye'dir. Buna bağlı olarak, emperyalizm ko-

vulmadan, oligarşi yıkılmadan demokrasi olmaz! Başka bir biçimde söylersek; Türkiye'nin emperyalizme bağımlılığı devam ettiği sürece, halk için bir demokrasiden söz etmek mümkün olmayacaktır. (Bu konuda detaylı bilgi için bakınız: ""Amerikan İmparatorluğu, Milliyetçilik ve Demokrasi", Haziran Yayıncılık) Kürt sorununun tarifinde olduğu gibi, demokrasi tarifinde de vahim boyutlarda çarpıtmalar söz konusudur. Öyle ki, emperyalist işgal "demokratikleşmenin" bir aracı olarak görülebilmekte, işgal altındaki Irak'ta yapılan seçimler "ilk demokratik seçim" olarak adlandırılabilir. Ancak demokrasi kavramındaki asıl ideolojik çarpıtma, demokrasiyle bağımsızlığın birbirinden koparılmasıdır. Oysa ki demokrasinin kazanılması, doğrudan emperyalizme karşı bağımsızlığın kazanılmasıyla ilgilidir.

Emperyalizmin niye kovulması gerekiyor? Oligarşik iktidarın niye yıkılması gerekiyor? Bunu tüm çıplaklığıyla görmeden, Kürt sorununa çözüm hiç kimsenin gözünde açıklığa kavuşmuş olmaz.

Biliniyor ki, bugün tam tersi görüşler de savunulmaktadır. Emperyalizmin hakim olduğu bir dünya düzeni kabul edilerek, onun inayetiyle Kürt sorununun çözülebileceğini savunanlar olduğu gibi. oligarşik iktidar yıkılmadan, devletin yapısı değişmeden, "başka yollardan" Kürt halkının demokratik gelişmesinin sağlanabileceği ileri sürülmektedir. De-

mokratik cumhuriyet, üçüncü alan şeklinde teorisi yapılan bu görüş, mevcut iktidarlar yıkılmadan dört ayrı parçada yaşayan Kürtlerin "tek bir konfederasyon" içinde yer alabileceği, mevcut faşist, gerici iktidarlar işbaşındayken, Kürtlerin sınırları yok sayarak "demokratik bir konfederalizm" oluşturabileceğini ileri sürecek kadar gerçeklerden uzak düşmüştür. Hiç kimsenin Kürt halkının özlemleriyle, talepleriyle bu şekilde oynamaya hakkı olamaz.

Kürt ulusal devrimi. Türkiye anti-emperyalist, anti-oligarşik devrimin bir parçasıdır. Ulusal baskıyı kim uyguluyor? Emperyalizm ve işbirlikçi hakim sınıflar. Bu durum, emperyalist boyunduruktan kurtulmanın neden ulusal baskıdan kurtulmanın ön koşulu olduğunu da açıklamaktadır.

Emperyalizmle işbirliği içindeki oligarşi, bir milletin damgasını taşımakla birlikte, esas olarak kozmopolit bir egemen sınıf ittifakıdır Kürt toplumunun toprak ağaları, tefeci, tüccar kesimi, burjuvalaşmış kesimleri, oligarşi içinde Türk egemen sınıflarla ittifak içindedirler. Dolayısıyla, ulusal baskının pratikteki tezahürü, köylüsü, işçisi, küçük burjuvalarıyla Kürt halkına uygulanan bir baskı biçimidir. Çeşitli burjuva, orta-burjuva kesimlerin bütün bir katman olarak değil, lokal olarak demokratik bir tutum takınmaları ve bunun karşısında baskı görmeleri, ulusal baskının tüm Kürtlere değil, esas olarak Kürt emekçi halkına yönelik olduğu ger

çeğini değiştirmez. Bu anlamda ulusal sorunun çözüümü de, sınıfsal planda esas olarak emekçi sınıftan Kürtlerin sorunudur. Toprak ağalarıyla, burjuvaziyle egemen sınıflar arasındaki çelişkiler, Kürt toplumu içinde de tüm keskinliğiyle yaşanmaktadır; milliyetçilik bu çelişkilerin üstünü örtmüştür. Ama bu çelişkiler buna rağmen yok olmamıştır ve çok çeşitli zeminlerde açığa çıkacaktır.

Bugün Kürt toprak ağalarının, "işadamlarının" düzenle tam bir ittifak içinde oldukları açıktır. Oligarşi gayri-millidir. Bu gayri-millilik, oligarşi içinde Türk ve Kürt tekelci burjuvaların, toprak ağalarının, tefeci tüccarların ittifak halinde olmasının da zeminidir. Bölgeler arasında çeşitli farklılıklar olsa da, çarpık kapitalist gelişimin Kürt topraklarını da kapsayarak gerçekleştiği açıktır. Buradaki kapitalizm de kendi iç dinamiğiyle veya milli bir karakterde değil, çokuluslu oligarşik devletin çatısı altında, emperyalist üretim ilişkileri biçiminde gelişmiştir. Bu nedenle, Kürt işçi ve köylülerinin, küçük-burjuva kesimlerinin ulusal ve sınıfsal talepleri de anti-emperyalist, anti-oligarşik bir devrimle karşılanabilir. Kürt milliyetçi önderliğinin söylediği gibi, "*iktidarı yıkmak, devleti hedeflemek gibi bir politikamız yoktur*" demek, Kürt köylülerinin, işçilerinin, tüm yoksul Kürtlerin yeni-sömürgecilikle, oligarşinin sömürüsüyle bir sorunu yok demektir. Sınıflar arasındaki çelişkileri inkar etmektir. Emperyalizme bağımlılıktan kurtulmak, faşist devleti yıkmak, yalnız

Türk değil, aynı zamanda Kürt işçilerinin, köylülerinin, küçük-burjuvazisinin de sorunudur.

Yeni-sömürgecilik, yalnızca Türkleri ilgilendirmiyor, yalnızca Türkleri sömürmüyor. Yeni-sömürgeciliğin çeşitli sonuçları en çarpıcı ve sarsıcı biçimde Doğu ve Güneydoğu coğrafyasında yaşanmıştır. Aşiret yapıları belli ölçülerde dağılmış veya şeyhin, ağanın etkinliği olduğu gibi korunarak ilişkiler kapitalistleştirilmiş, çarpık kapitalizmin ekonomik, sosyal sonuçları özellikle Kürt köylerinden şehirlere büyük bir göç dalgasına neden olmuş, Kürt köylülerini şehirlerde yoksulluğa, sefaletle mahkum etmiştir. (Örgütlenme sorunu açısından burada ekleyelim; Bu büyük göçün sonucunda emekçi, yoksul Türkler ve Kürtler, bir çok yerde içice geçmişlerdir. Bu olgu, politik gerekliliğin yanısıra, pratik olarak da iki halkın ortak örgütlenmesinin gerekliliğini pekiştirmiştir.)

Ulusal sorunun çözümü, bizim gibi ülkelerde sınıflar mücadelesinin bir parçası olarak gelişir. Salt "ulusallık" temelindeki bir mücadele, politik, sosyal ve askeri nedenlerle, bu çözümü gerçekleştirme şansına sahip değildir. Önce sınıfsal sorun çözülsün, ulusal sorun ondan sonra çözülür yaklaşımı da, veya tersinden, önce ulusal sorun çözülmeli, ulusal sorun çözülmeyen sınıfsal sorunlar çözülmez yaklaşımı da yanlıştır; ulusal ve sınıfsal sorunun çözümü, bir ve aynı sürecin parçalarıdır. Bu süreç, anti-em-

peryalist, anti-oligarşik devrim sürecidir.

Önümüze bu hedefi koymakla "Kürt sorunu nasıl çözülür?" sorusuna temel cevabımızı vermiş oluruz.

Bu cevapla birlikte, buraya kadar ortaya koyduklarımızı toplarsak:

Kürt sorununun çözümü, Kürt halkının kendi kaderini tayin hakkını kullanabileceği koşulları yaratmaktır.

Kürt halkı bu hakkını, ancak emperyalizmin kovulduğu, oligarşinin iktidarının yıkıldığı, demokratik, özgür bir ülkede kullanabilir.

Anti-emperyalist, anti-oligarşik devrim, işte bu koşulları yaratacaktır.

Peki bu hak nasıl kullanılacak?

Bu hakkı bağımsız bir devlet biçiminde mi, federasyon veya özerklik biçiminde mi kullanacağına Kürt halkı karar verecektir.

Kürt ye Türk Marksist-Leninistler, emperyalizmin kovulduğu bu demokratik ortamda, tercihlerini büyük tek bir devletten yana yapacaklar, bunun propagandasını sürdüreceklerdir. Son karar Kürt halkıdır.

Türk ve Kürt halklarının ortak örgütlenmesi, ortak mücadelesiyle kurulacak halk iktidarında Kürt halkının geleceğine nasıl karar verilecektir? "*Devri-*

mimizi yapmadan, Kürt sorunu çözülemez" görüşü karşısında sık sık sorulan sorulardan biri budur. Halk iktidarında, kimse "Kürt halkı adına" karar vermeyecektir. Bu, burjuva demokratik sistemle, devrimci halk iktidarı ve proletarya demokrasisi arasındaki temel ayrımlardan biridir.

Burjuva demokrasisi, tarih boyunca bir çok örneğini gördüğümüz gibi, "ulusal baskıyla" çelişmez. ABD'nin, Almanya'nın ulusal sorunu, azınlıklar sorununu *"en mükemmel biçimiyle çözdüğü"* tarihi gerçeklerle bağdaşmayan bir görüştür. Tersine burjuva demokrasiler, en kapsamlı ulusal baskı siyasetini, en yoğun asimilasyon politikalarını uygulayabilmişlerdir. İngiltere'nin İrlanda, İspanya'nın Bask sorunu karşısındaki tutumu, bunun en yakın dönemdeki örnekleridir. Lenin burjuva demokrasisiyle, proletarya demokrasisinin ulusal sorun konusundaki ayrımını şu sözlerle ortaya koyar: *"... özet olarak ayrılma sorununu demokratik olmayan yoldan çözüme bağlamak olanaklı değildir. Demokrasi, genel anlamıyla, savaşçı ve ezici bir milliyetçilikle bağdaşabilir. Proletarya, bir ulusun bir devlet sınırları içinde zorla tutulmasını olanaksız kılan bir demokrasiden yanadır."*

Lenin, bu sözlerinin devamında, devrim sonrası, ulusların kendi kaderini tayin hakkı konusunda *"nasıl oy kullanacağını"* düşünen ve *"oyunu ezilen ulusun ayrılması lehine vermekle"* böbürlenen bir kü-

çük-burjuvayla da şu tartışmayı yapar:

"... pek akıllı Bay Semkovski'nin sandığı gibi, 'oylarımızı ayrılma lehinde vermek' değil, ayrılan bölgenin sorunlarını bizzat kendisinin çözüme bağlayabilmesine izin verilmesi amacıyla kullanmak zorundayız.

Bay Semkovski'nin entelektüel yeteneklerine sahip bir kimsenin bile, 'boşanma hakkı'nın boşanmaya oy vermeyi gerektirmediğini anlayabileceği sanılır! Ama mantığın ilkel esaslarını bile unutmak, 9. maddenin eleştiricilerinin yazgısı olsa gerek." (Lenin, Ulusların Kaderlerini Tayin Hakkı, sf. 12)

Bu Leninist yaklaşımdan da görüleceği gibi, devrimci halk iktidarında, başka halkların veya "tüm nüfusun" Kürt halkının geleceğine karar vermesi değil, Kürt halkının kendisinin karar vermesi sözkonusudur. Şovenist, sosyal şovenist görüşler, "ya gericici bir karar verilirse" kaygısıyla ulusların kendi kaderini tayin hakkına bir kısıtlama getirmekten yana olurlar; Leninizm, bu noktada da tarihi gelişim açısından muğlaklığa yer bırakmıyor:

"Eğer gericiler çoğunluktaysa ne yapmalı?" diye soruyor Bay Semkovski. ... Gericiler, bir demokratik oylamayla, çoğunluğu sağladıkları zaman, genellikle şu iki şeyden biri olur: ya gericilerin karan uygulanır, ve bunun kötü sonuçları yığınları hızla ya da yavaş yavaş gericilere karşı demokrasiye doğru iter; ya da demokrasi ile gericiler arasındaki çatış-

ma bir iç savaşla ya da benzen bir şeyle çözüme bağlanır, ki bu, (Semkovskilerin bile işitmiş olabilecekleri gibi) demokratik bir düzende bile olabilir." (Agk.,sf.12)

Kendi kaderini tayin hakkını kullanmanın hangi biçiminin bütün halkların çıkarına olacağı ise, devrimci demokrasi içinde en geniş şekliyle tartışılacaktır. Yukarıda vurguladığımız gibi, Marksist-Leninistler, ayrılma hakkının emperyalizm karşısında halkları zayıf düşürmemesi temelinde büyük devletten yana olacaktadırlar. Eğer, ayrılığın emperyalizmi, gericiliği güçlendirmesi olasılığı varsa, parça-bütün diyalektiği içinde, yine tek devletten yana olacak, bütünüün çıkarları için parçanın feda edilmesini savunacaklardır. Lenin bu konuda da tartışıyor küçük burjuvaziyle:

"Ulusların kaderlerini tayin hakkının tanınması en gerçek burjuva milliyetçiliğinin 'oyununa gelinmesini' sağlar, diyor Bay Semkovski. Bu çocukça bir saçmadır, çünkü bu hakkın tanınması, hiçbir şekilde, ne ayrılmaya karşı propaganda ve ajitasyona, ne burjuva milliyetçiliğinin suçlanmasına engel değildir. ... Hiç kuşku yok ki, tüm öteki koşullar eşit olmak koşuluyla, bir marksist için büyük devletler, küçüklere kıyasla, her zaman yeğ tutulur."

Bu tartışmalarda esas olarak üzerinde durulması gereken nokta, her türlü biçimin, halkların çıkarları açısından tartışılmasıdır. Ayrı devlet, federasyon.

otonomi gibi tüm biçimlere bu bakış açısıyla bakılmalıdır. Emperyalizm bugün Barzani ve Talabaniye "*bir Kürt devleti kurun*" diyebilir. Eğer bölgedeki, Irak'taki çıkarları böyle gerektirirse, bunu yapacağına hiç kuşku yok. Ve eğer uygun koşullar oluşur ve Barzani gibi, Talabani gibi işbirlikçiler bulursa, emperyalizm, Türkiye'de de aynı şeyi isteyebilir. Böyle bir "ayrı devlet'in Kürt halkının çıkarlarına olmayacağı, bunun "ulusların kendi kaderini tayin hakkını kullanması"yla ilgisi olmayacağı açıktır. Burada "kaderi" tayin eden, ulus veya halk değil, emperyalizmdir. Emperyalizmin tayin ettiği her "kader"de, sadece emperyalist tekellerin çıkarları vardır.

İşte böyle bir noktada, Kürt yurtseverlerinin, Kürt sosyalistlerinin ve Kürt halkının tavrı, emperyalizme bağımlılığa ve işbirlikçiliğe prim vermeyen bir tavır olmak durumundadır. Bu "ihtimale" dikkat çekmekteki maksadımız, "bağımsız devlet", veya "federasyon, özerklik" gibi hiçbir biçimin kendi başına bugünden mutlaklaştırılmayacağıdır. Belirleyici olan "dar milliyet" çıkarlarından değil, emperyalizmi geriletecek bir noktadan bakmaktır. Mesela, bu çerçevede Kürt milliyetçiliğinin, kendi dar çıkarları temelinde Sevr'i olumlamaları milliyetçi ve gerici bir düşüncedir. Sevr anlaşması, ilk maddesinden son maddesine kadar emperyalistlerin dikte ettirdiği ve emperyalistlerin çıkarlarının dile getirildiği bir anlaşmadır. Böyle bir anlaşma, sadece Kürtlere "özerklik" hakkı tanıdığı için savunulamaz, olumla-

namaz. Sevr'i olumlamakla, Barzanilerin, Talabani-lerin bugünkü politikalarını olumlamak aynı öze sahiptir. Ulusların kendi kaderini tayin hakkı, kavramın açıkça ifade ettiği gibi, kendi iradelerinin eseri olmalıdır; emperyalizmin iradesi reddedilmelidir. Emperyalizmin iradesinin belirleyici olduğu noktada, ulusal sorunun halklar lehine çözümü sözkonusu değildir. Anti-emperyalist anti-oligarşik devrim, emperyalizmin yönetmesine ve iradesine son vererek, halkların gerçekten kendi özgür **iradesini** açığa çıkaracağı için, tek gerçek çözümdür.

"**Kürt** sorunu nasıl çözülür?" sorusunu cevaplamakta bir aşamayı daha geride bıraktık: çözüm için anti-emperyalist, anti-oligarşik devrimi hedef gösterdiğimiz ve Kürt halkının kendi kaderini tayin hakkını ancak Devrimci Halk İktidarı"nda özgürce kullanacağını bilimsel, toplumsal kanıtlarıyla ortaya koyduğumuz noktada, geriye bu iktidarın nasıl kurulabileceği sorusu kalır.

Devrim ve Devrimci Halk İktidarı, halklarımızın ortak örgütlenmesini, ortak mücadelesini şart koşar. Ülkemiz koşulları, iki halkın ortak bir devrimci örgütlenme içinde yer almasını zorunlu kılmaktadır. Ülkemizin mevcut sosyo-ekonomik yapısı ve Ortadoğu'nun koşulları, ne Kürtler açısından, ne Türkler açısından ulusal ve sınıfsal sorunu tek başlarına çözmelerine imkan vermemektedir. Bu koşullarda, tek bir milliyet temelindeki örgütlenme-

lerin, emperyalizmi ve oligarşiyi kovup halkın iktidarını kurma hedefine ulaşması mümkün değildir.

Ulusal bir hareket konjonktürel koşulların uygun olmasıyla, bir noktaya kadar "başarıya" da ulaşabilir. Bu ülkemizdeki Kürt milliyetçi hareket için de sözkonusu olabilirdi. Ancak bu ihtimale ilişkin devrimciler her zaman şu uyarıyı yapmaktan geri durmadılar. Kürt milliyetçiliği, Kürdistan'ın bir parçasının bağımsızlığını kazansa bile, mevcut ideolojik, politik yapısıyla nihai kurtuluşu sağlayamayacağı, sosyalizmi gerçekleştiremeyeceği için, yeniden emperyalizmin ağına düşecektir. Kemalizm bu süreci yaşamıştır. Onunla aynı sınıfsal karaktere sahip Kürt küçük-burjuva milliyetçiliğinin aynı süreci yaşamaması için bir neden yoktu. Kürt halkı açısından ulusal bağımsızlık, çok uluslu Türkiye devletinde emperyalizm kovulmadan, oligarşinin iktidarı yıkılmadan mümkün değildir. 25 yılı aşan süreç, hem siyasi, hem askeri boyutlarıyla bunun olamayacağını göstermiştir.

Geçmişte, sömürge tespiti yapmayan, milliyetçi harekete tabi olmayan, *"bağımsız devlet ya da federasyon veya özerklik gibi çözümler bugünden mutlaklaştırılmaz"* diyen ve ortak örgütlenmeyi savunan herkes, her grup; "ajan, işbirlikçi, sömürgecilerin uşağı. Kemalist" ilan edildi. Ancak bugün tartışmaların, farklı çözümlerin bu suçlamalarla bastırılması zamanı geçmiştir. Bu neden böyledir: çünkü.

birincisi, Kürt milliyetçiliği, başkalarını sömürgecilikle, Kemalistlikle suçladığı tüm düşünceleri, şu veya bu dönemde kendisi de savunmuştur. İkincisi, Kürt milliyetçiliği, ilan ettiği hiçbir hedefine ulaşmamış, ilk dönem sağladığı başarı ve olumlulukların ötesine geçememiş, ve neticede gelip tıkanmış, iflas etmiş strateji ve politikaların sahibidir.

Kürt halkının özlemleri ve talepleri açısından milliyetçilik, bu anlamda denenip miadını doldurmuş bir düşüncedir. Devrimci alternatifin güçlü bir biçimde müdahil olamadığı, Kürt sorununun devrimci çözümünü Kürt halk kitlelerine ulaştıramadığı süre boyunca, milliyetçi hareketin asgari bir kitle-selliğe sahip olmayı sürdürmesi, milliyetçiliğin Kürt halkı nezdinde siyasi olarak miadını doldurmuş olması sonucunu değiştirmez.

AB'nin burjuva demokrasisiyle, ABD'nin müdahaleleriyle, ve de milliyetçiliğin düzen içi teorileriyle Kürt sorununun çözülemeyeceğinin pratik bir gerçek haline geldiği, emperyalist, reformist ve milliyetçi çözümlerin miadını doldurduğu yerde, tek seçenek, anti-emperyalist. anti-oligarşik devrimin yolundan yürümektir.

Ek:

"Ulusların
Kaderlerini Tayin Hakkı ve Kürt
Sorunu'nun Çözümü"

Haklar ve Özgürlükler Platformu
tarafından hazırlanan
Halk Anayasası Taslağı'ndan...

Madde 20- Demokratik Halk Cumhuriyeti ulusların tek tek bağımsız devletlerini kurmalarından ziyade, ulusların ayrılma hakkı saklı kalmak üzere tek bir devlet çatısı altında birleşmesinden yanadır. Halkların ortak malı olan doğal servetleri paylaşmak, emperyalizmin karşısında ekonomik, siyasal,

askeri birleşmiş bir güç olmak, her iki ulusun da çıkarınıdır.

Madde 21- Demokratik Halk Cumhuriyetini oluşturan uluslar ve ulusal azınlıklar, Cumhuriyet iktidarı ve yönetimini birlikte paylaşırlar. Hiçbir ulus bu açıdan öncelikli ya da ikincil değildir. Sadece bir kısım hakların tanınmış olmasıyla, bir ulusun haklarını kullanmasının başka bir ulusun karar ve inisiyatifine bırakılmasıyla, halkların birliği güvence altına alınamaz. Cumhuriyeti oluşturan ulusların ve ulusal azınlıkların her düzeyde, ekonomik, politik, askeri, sosyal, kültürel her alanda yönetimi paylaşmaları esastır.

Madde 22- Demokratik Halk Cumhuriyeti, Cumhuriyeti oluşturan bütün ulusların ve ulusal azınlıkların, her türlü, ulusal, sosyal ve kültürel haklarını garanti altına alır ve kendi dil ve kültürlerini koruma ve geliştirmelerinin önünü açacak koşul ve olanakları yaratır. NEDEN?: Çünkü, Kürt sorununu yaratan ve yıllarca da çözmeyen, çözümünü isteyenleri katliamlara boğan iktidarlar, ülkemize, halklarımıza büyük acılar yaşatmışlardır. Ülkemizin kaynakları on yıllarca, bu katliam politikalarını sürdürmeye sarfedilmiştir. Bu politikadan yine tekelci burjuvazi, toprak ağaları kazançlı çıkmış, politikanın halkımıza faturası ise katliamlar ve yoksulluk olmuştur. Demokratik Halk Cumhuriyeti bu sorunu kesin bir biçimde çözecektir. Halkların özgürlüğü, bağımsızlık ve demokrasinin olmazsa olmaz koşul-

larından biridir. Gerçek bağımsızlık ve demokrasi, halkların özgür olduğu, kendi kaderini tayin edebildiği koşullarda olanaklıdır. Ayrılma hakkı kimsenin gözünü korkutmamalıdır. Bu ülkeyi kana boğanlar, yıllarca bunun NEDEN'lerinden biri olarak bölücülüğü göstermiş, ancak asıl bölücülüğü kendileri yapmışlardır. Uluslara kendi dillerini kullanma, kaderlerini belirleme hakkı verilmediğinde, başkaldırması kaçınılmazdır ve bu ezilen bir ulus için haktır. Bir ulus haklarını istiyorsa, bu haklar tanınacaktır. Kardeşçe yaşamının yolu budur. Ayrılma hakkı, mutlak ayrılınması değildir. Özgür olan halklar birlikte yaşamayı tercih edeceklerdir. Etmedikleri durumda ise, doğal olan bir haklarını kullanmış olacaklardır. Tarihsel olarak doğrulanmış bir gerçek vardır: "Başka halkları ezen, tutsak eden uluslar özgür olamazlar!" Demokratik Halk Cumhuriyeti'nde tüm uluslar, halklar, kendi özgürlükleri için tüm diğer ulusların özgürlüklerini, haklarını tanırlar.

Sömürenlerin, zulmedenlerin yani onların temsilcileri olan DYP'lerin. ANAP'ların, CHPlerin, MHP. RP ve benzerlerinin iktidarları döneminde halklarımız binlerce evladını yitirdi. Bunları geri getirmek mümkün değildir. Bu kayıplarımızın tek tesellisi Demokratik Halk Cumhuriyetini oluşturacak tüm ulusların özgürlüğüdür. Ulusların haklarını tanımak, tüm halklar için siyasal olduğu kadar ahlaki bir borçtur.

- 14- Her şey Birliğimiz, Geleceğimiz ve
Zaferimiz İçin (Devrimci Harekette Darbe)
- 15- Bir Savaş, Bir Dava ve Zafer
- 16- Yeni Çözüm Seçme Yazılar
- 17- Cezaevleri Direnişleri-1: BUCA
- 18- Cezaevleri Direnişleri-2: ÜMRANIYE
- 19- Cezaevleri Direnişleri-3: ULUCANLAR
- 20- HAKLIYIZ KAZANACAĞIZ- Cilt 1-2
- 21- Kontrgerilla Operasyonları
- 22- Mücadele Seçme Yazılar-(1-2)
- 23- Direniş Şiirleri
- 24- Dava Dosyası-(1-2)
- 25- Bize Ölüm Yok
- 26- Bayrağımız Ülkenin Her Tarafında
Dalgalanacak
- 27- Halk Sınıfı (I-II)
- 28- Amerikan İmparatorluğu Milliyetçilik ve
Demokrasi

Anadolu Yayıncılık'tan çıkan kitaplar

- 1- Tarihçesi ve Yaşayanların Anlatımlarıyla
İŞKENCE-1
- 2- Hapishanelerde Katliam
(19-22 Aralık 2000, Belgeler, Tanıklar -1)

Tavır Yayınları'ndan çıkan kitaplar

- 1- İki kardeşin hayatı: Canan ve Zehra - A.
Kulaksız
- 2- Karanfil halayı - Ümit İlter (Şiir)
- 3- Bir Kar Makinası Grup Yorum 1-2

“Bilindiği gibi, devrimci proletarya milli meseleyi ulusların kendi kaderlerini tayin hakkının ışığı altında ele alır. Biz, ulusların kendi kaderlerini tayin hakkı ışığı altında diyoruz ki; ‘her şart altında her zaman meseleyi Misak-ı Milli sınırları içinde ele almak gerekir veya Kürt emekçi halkının çıkarlarıyla bağdaşan tek çözüm yolu ayrılma hakkının kullanılmasıdır’ diyen görüşler yanlıştır. Bu görüşlerin sahipleri her iki tarafın burjuva veya küçük burjuva milliyetçi unsurlarıdır. Oysa devrimci proletarya meseleyi diyalektik bir tarzda ele alır. Yani ulusların kendi kaderini tayin etme hakkının öngörüldüğü, ayrılma, özerklik, federasyon vb. çözüm yollarının hangi şartlar altında ve ne zaman geçerli olabileceğini açıkça ortaya koyar.”

Mahir Çayan

